

LIPNICA

Moravske Toplice Občasni informativni list občine

Foto: Geza GRABAR

OBČINSKI SVET MED DELOM – sestavljajo ga: **Andrej Benkovič**, Bogojina, izvoljen na listi SKD; **Bojan Berden**, Bogojina, LDS; **Viktor Časar**, Mlajtinci, ZLSD; **Karel Čurman**, Martjanci, Neodvisna lista; **Alojz Glavač**, Sebeborci, SDS; **Geza Hujs**, Ratkovci, LDS; **Franc Kučan**, Tešanovci, SLS; **Štefan Kuhar**, Moravske Toplice, SDS; **Jože Lanšček**, Andrejci, DeSUS; **Jožef Matis, podžupan**, Sebeborci, LDS; **Franc Nežič**, Ivanci, LDS; **Geza Puhan**, Motvarjevci, Madžarska narod. skupnost; **Branko Recek**, Tešanovci, Zeleni Slovenije; **Jože Štefko**, Ivanci, SLS; **Milan Varga**, Filovci, Neodvisna lista; **Tibor Vörös**, Središče, Madžarska narod. skupnost; **Vlado Vučklič**, Selo, Neodvisna lista

U V O D N I K

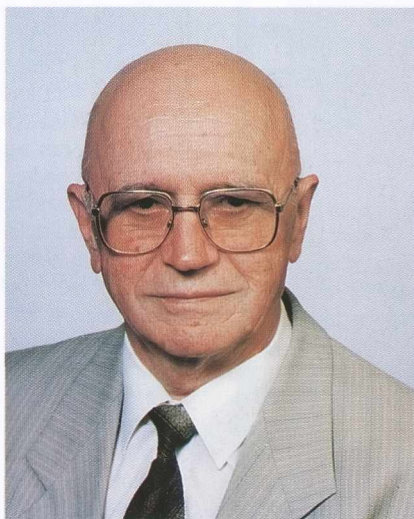
Na začetku drugega mandata občina Moravske Toplice praznuje tretji praznik.

Temu dogodku je posvečen tudi večji del Lipnice: ob županovem prazničnem sporočilu in izjavah svetnikov predstavljamo še letošnje občinske nagrajence, objavljamo pa tudi zapise kulturnih delavcev in raziskovalcev. O 80. obletnici priključitve Prekmurja slovenskemu ozemlju je v intervjuju spregovorila zgodovinarica Metka Fujs.

Nadaljujemo z objavljanjem izhodišč proračuna za leto 1999 in investicijskega programa občine za naslednja leta, poletje je čas gasilstva – tudi v Lipnici –, skušamo pa za beležiti tudi druge dogodke, ki so zaznamovali to poletje.

Ludvik SOČIČ, urednik

ČASTNI OBČAN OBČINE: PROF. LUDVIK OLAS

Rojak iz Sebeborca, pedagog, raziskovalec, profesor v Puconcih, Rakičanu in Murski Soboti, strokovni svetovalec na Zavodu za ekonomiko in urbanizem, ravnatelj PiŠK, višji predavatelj na Pedagoški akademiji

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

*Čestitam občanom
ob prazniku naše občine.
Želim, da bi ga
sleherni občutil
tudi kot svoj
osebni praznik.*

Feri Cipot, župan

*Községünk ünnepe
alkalmából szívből
gratulálok a polgároknak,
s azt kívánom,
hogy mindannyian
személyes ünnepként
éljük meg azt.*

Cipot Feri, polgármester

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

PETO LETO OBČINE

Župan Franc Cipot

DOGODKA LETA

Če se ne omejim le na dogajanje v občini, potem vsekakor ne morem mimo dveh največjih dogodkov letošnjega leta, ki sta zaznamovala in pritegnila pozornost vseh: 80. obletnica priključitve Prekmurja k Sloveniji in sončni mrk.

Obletnice priključitve v naši občini nismo izražali in doživljali z velikimi manifestacijami, temveč jo bomo obeležili z nekaj tematskimi okroglimi mizami in izdajo tretjega zvezka male monografije občine, ki bo povzel kronologijo dogajanj v zvezi s temi dogodki pred 80 leti v našem okolju. Pri tem se mi zdi posebej pomembno poudariti, da se na našem narodnostno mešanem območju ni »dogajalo« nič takega, kar bi bilo podobno zamisli posameznikov z drugega konca Prekmurja. Morda pa je zdaj priložnost, da se postavi nova organizacijska shema, ki bo dajala še več kreativnosti in samostojnosti pripadnikom madžarske narodnosti, ki se sicer zelo dobro vključujejo v delo na občinski ravni in pomenijo pravo in pristno prijateljsko vez z našimi sosedi v obmejnih krajih Republike Madžarske.

Tudi popoln sončni mrk se je le dotikal najbolj severne meje naše občine, zato ni bilo možno organizirati večjih prireditev, namenjenih temu enkratnemu dogodku; so se pa v »tednu mrka« dodobra napolnile turistične kapacitete in gostinci – čeprav pripravljene na dogodek - skorajda niso uspeli potešiti žeje in lakote Slovencev, ki so prišli odkrivati »stari svet – Prekmurje«. Pa vendar je bilo to doživetje, ki se ga bodo spominjale generacije, saj šele ob takih dogodkih zares začutiš velikost in mogočnost narave v primerjavi s svojo človeško majhnostjo. Ravno ta občutek pa prebudi v človeku drugačen - spoštljivejši odnos do okolja, ki naenkrat spet stopi v ospredje kot ena največjih vrednot.

PRIJAZNEJŠE OKOLJE IN ŽIVLJENJE

Ker je za razvoj občine varovanje narave in zaščita okolja primarnega pomena, je naloga vseh, da storimo veliko in največ za to, da bi lahko tudi naši zanamci uživali njeno bogastvo. Tega, da narava ni potrošno blago, se zavedamo tudi pri načrtovanju naših razvojnih programov. Ti so predvsem v zadnjem letu izraziteje kot prej usmerjeni v zaščito naravnih virov s pomočjo čiščenja komunalnih odplak, ki so eden največjih onesnaževalcev okolja. Pri tem smo letos posebej uspešni, saj bomo ob občinskem prazniku dali v uporabo največjo čistilno napravo v občini v Lukačevcih, ki bo čistila odplake že izgrajenega kanalizacijskega omrežja naselja in zdravilišča Moravske Toplice ter odplake vasi Noršinci, Mlajtinci in Lukačevci. To je sodoben objekt, ki je tudi za razvoj turizma v okviru kompleksa zdravilišča izjemnega pomena in je bil precej časa predmet pogajanj. Ob letošnjem občinskem prazniku bomo predali namenu tudi kanalizacijo s čistilno napravo v Tešanovcih, ki je velikega pomena za ohranitev zdrave podtalnice in daje realne pogoje za hitrejši razvoj naselja. Svečano bomo odprli novoizgrajene krajevne ceste v Ratkovcih in proslavili uspešen zaključek izgradnje ulice Na bregu v Moravskih Toplicah. Letos pa so bili že oziroma bodo dokončani še nekateri drugi odseki krajevnih cest v Kančevcih, Vučji Gomi-

Pet let vsekakor ni doba, v kateri bi bilo možno spremeniti toliko stvari naenkrat, da bi sleherni od nas lahko brez razmišljanja ugotavljal: Ta občina je prava, takšno občino sem si želel ob pričakovanih spremembah v novi državi! Za kaj takega je vsekakor potrebno imeti dovolj argumentov ali/in predvsem odprt realen pogled na dogajanje okrog nas. Rezultati, ki jih občina dosega v teh prvih letih »lokalne tranzicije«, so - gledano tudi iz perspektive slovenskega prostora - precej ugodnejši, kot je splošno stanje regije v primerjavi s Slovenijo. Ta ocena sicer sloni le na statističnih podatkih o deležu brezposelnih oseb, vrednosti investicij na prebivalca občine in ustvarjenem dohodku na prebivalca, ki so na voljo, in je zato lahko za koga – predvsem za kmečki del populacije v občini – tudi precej drugačna.

li, Selu, Moravskih Toplicah in lokalni cesti Ob potoku v Sebeborcih ter del ceste Prosenjakovci-Središče.

Sicer pa hitimo z izgradnjo preostalih cest in upam, da nam bo do konca tisočletja (do konca leta 2000) uspelo na Goričkem modernizirati ceste do sleherne naseljene hiše oziroma ceste, ki bodo ostale neasfaltirane (teh, upam, da bo res malo), usposobiti za normalni promet v vseh letnih časih. Verjetno bomo sicer zaradi tega nekoliko upočasnili investicije na vseh drugih cestah in objektih, saj je to eden od prednostnih ciljev naše občine.

POVEZOVANJE TURISTIČNIH DOGAJANJ V PREKMURJU

Načrt, program in cilj naše občine na področju turizma kot osnovne razvojne panoge je ustvariti pogoje za izgradnjo novih turističnih kapacitet, ki bodo povečale kvaliteto in raznovrstnost turistične ponudbe. Cilj je torej boljša urejenost naših krajev in večja promocija celotnega turističnega območja. Naša občina mora postati »povezovalni element« turističnih dogajanj v Prekmurju in omogočiti več ljudem, da imajo od turizma več in večje koristi. Zato obstajajo vsi pogoji, ki jih bomo lahko skupaj z našim zdraviliščem in drugimi večjimi in manjšimi turističnimi subjekti začeli hitreje ustvarjati še v tem letu, ko naj bi začela delovati lokalna turistična organizacija s sedežem v naši občini.

Z izgradnjo sodobnega »hotela za starejše ljudi« v naši občini - začel se bo graditi v letošnjem letu in bi naj sprejel svoje prve stanovalce že v začetku naslednjega poletja - bodo veliko pridobili starejši, ki bodo lahko poiskali svoj mir in uživali jesen življenja v tem lepem kompleksu. S tem se zagotavlja možnost novih zaposlitev in vzporedni razvoj dejavnosti, ki spremljajo tak kompleks.

KMETIJE: ZAHTEVE DO DRŽAVE

Kmetijstvu se z vstopom v Evropsko skupnost ne napovedujejo dobri časi, vendar je do takrat še dovolj časa, da se tudi naši kmetje pripravijo na nove pogoje. Zato pa je potrebno veliko več angaziranja vseh – tudi kmetov – pri uveljavitvi njihovih upravičenih zahtev do države. Naša občina je vedno podpirala upravičene zahteve kmetov in prepričan sem, da bomo nadaljevali uspešne kmetijske tribune tudi v prihodnje. Tudi na tem področju so razvojni parametri v naši občini jasno začrtani: z dokončanjem namakalnega sistema v Ivancih, komasacije v Bukovnici, pripravo projektov za organizirano pridelavo zelenjave (tople grede, ogrevane z odpadno termalno vodo), razvojem površin nasadov z namakalnim sistemom, ki je že v fazi sprejema za velik del našega osrednjega Goričkega, komasacije v Vučji Gomili in drugimi načrtovanimi posegi prestrukturiranja kmetijstva pa sem prepričan, da se tudi temu delu naše populacije obetajo boljši časi.

Morda je nekako čutiti manj prizadevanj občine pri razvoju obrti in podjetništva, pa vendar se močno zavedamo, da je ta segment gospodarstva zelo pomemben, zato so tu že ustaljene možnosti, ki jih posamezni podjetniki lahko koristijo – ugodni subvencionirani krediti, sredstva za samozaposlitve in nove zaposlitve, koriščenje razvojnih vzpodbud prek različnih skladov, izobraževanje in uvajanje prek Sinergije in drugo.

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Družbenim dejavnostim, kot so šolstvo, šport, kultura, društvena dejavnost, zaščita in reševanje in druge, ni potrebno namenjati veliko prostora, saj so osnovne investicijske potrebe dokaj urejene, problem premajhnih sredstev za dejavnosti pa je stalen in bo verjetno ostal, saj so želje vedno večje od realnih možnosti. Pomembno pa se mi zdi omeniti dobro delo obstoječih zvez na področju gasilstva in športa, zato je škoda, da na področju kulture ni bilo dovolj volje za tako obliko organiziranja – morda je vredno poskusiti pred koncem tisočletja še enkrat. Na teh področjih se je sicer uveljavilo veliko prireditev, ki presegajo občinski pomen, kot so: Košičev teden kulture v KS Bogojina, lončarski sejem v Filovcih, slikarska kolonija Primož Trubar v Moravskih Toplicah, olimpijski tek, kolesarski maraton Ajda in kolesarski maraton po mejah občine, vaške igre, gasilski Benkov memorial v Tešanovcih ...

Dobro je, a želimo si, da bi bilo v prihodnje še boljše sodelovanje z cerkvenimi skupnostmi na našem območju in pri tem upam, da se bomo že ob letošnjem občinskem prazniku dobili z vsemi vabljenimi ob isti mizi.

Vsekakor pa spada med enega večjih dosežkov v letošnjem letu - predvsem zaradi svoje odmaknjenosti - začetek del pri prenovi bivše karavle v Središču v sodoben »Art« center, ki bo nudil gostoljubje različnim generacijam ljudi, ki se ukvarjajo z umetnostjo vseh vrst. Za to veliko pridobitev za ta del občine bo večji del sredstev zagotovila evropska skupnost iz programov CREDO. Ker je pogodba o zagotovitvi sredstev s strani Evropske komisije podpisana, je pričakovati začetek del že kmalu po pridobitvi vseh potrebnih dovolenj.

OBČINA, ORGANI, UPRAVA

Veliko drugih vsebin, ki se dnevno pojavljajo kot sestavni del funkcioniranja občine in jih opravlja uprava v okviru svojih pristojnosti, obravnavajo delovna telesa občinskega sveta in svet sam, je vsekakor takih, da bi zaslužile vsaj omembo ob tako pomembni priložnosti, kot je praznik občine, vendar pa bo že kmalu možno o tem kaj več zapisati v kroniki delovanja občine ob koncu leta, ki se s koncem poletja nezadržno hitro bliža.

Manj kot v prejšnjem mandatu se v občini v njenem petem letu delovanja ukvarjamo sami s sabo in s proceduralnimi problemi. Veliko bolj pomemben postaja ustvarjalni prispevek posameznika k razvoju celote, saj le tak odnos lahko krepi našo samozavest, zanašanje na lastne sposobnosti pa omogoča najti krajšo pot do zelenega cilja. Upam zato, da bo blaginja razvoja v prihodnje bolj kot doslej slonela predvsem na racionalnem izkoriščanju naših naravnih danosti in lastni sposobnosti. Ne moremo in ne smemo se zapirati za plotove in si zatiskati oči pred stvarnostjo, potrebno se je čimprej povezovati v zdrave racionalne sisteme – regije, ki bodo lažje in hitreje dosegale razvojne učinke tudi ali predvsem s koriščenjem tujih virov in znanja.

ČESTITKE, ČESTITKE!

Ob tej priložnosti želim izraziti iskrene čestitke vsem letošnjim nagrajencem, posebej pa se zahvaliti gospodu Ludviku Olasu – nekdanji tudi mojemu profesorju - za zbrano gradivo o polpretekli zgodovini naših naselij, ki pomeni bogato doto prihodnjim generacijam in na nek način tudi potrjuje, da območje sedanje občine ni naključno izbrana skupina naselij.

Naj zaključim z ugotovitvijo, da so rezultati našega dosedanjega in prihodnjega razvoja odvisni predvsem od nas vseh, torej tudi od Vašega prispevka, drage občanke in občani.

Negativen način razmišljanja omejuje potencialne možnosti hitrega uresničevanja zastavljenih ciljev, tako skupnih kot osebnih, zato Vam ob letošnjem občinskem prazniku želim, da se odločate o svojih dejanjih predvsem z veliko pozitivne energije in pri tem koristite svoje znanje in izkušnje.

Župan Franc CIPOT, univ. dipl. org., oec

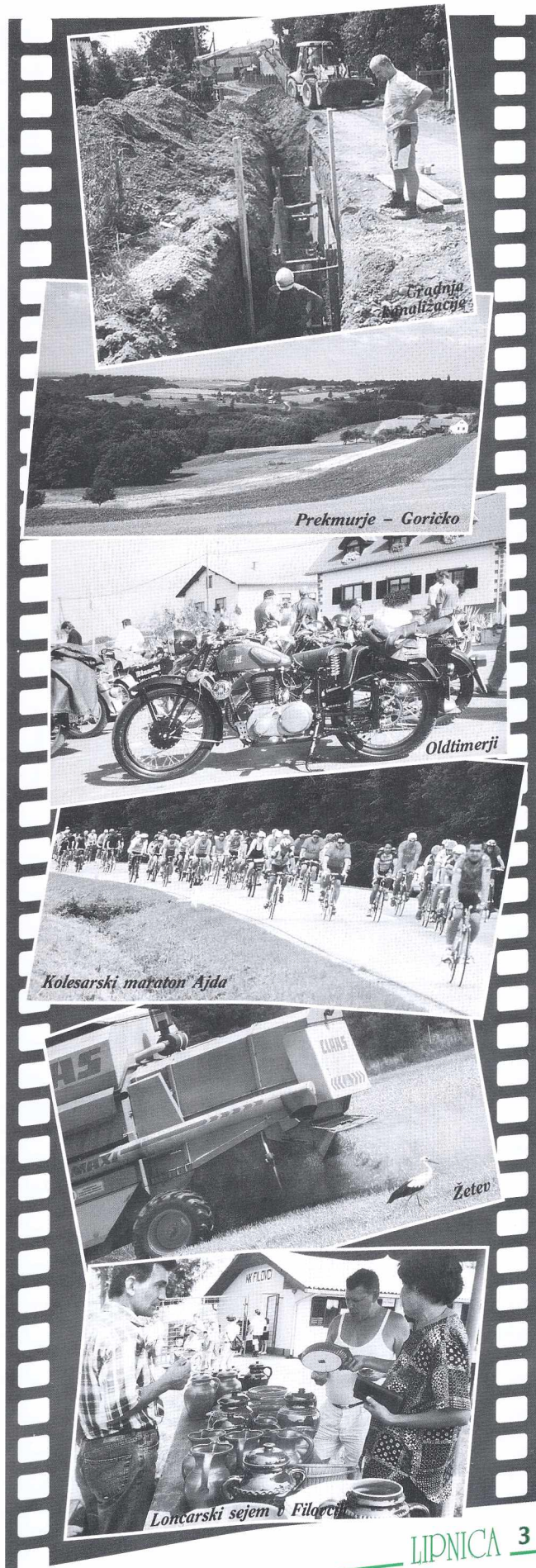

Foto: Ivo POBIČ in Geza GRABAR

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

SVETNIKI (NERADI) O SVOJEM DELU IN LOKALNI SAMOUPRAVI

V tej številki Lipnice skušamo predstaviti delo Občinskega sveta Občine Moravske Toplice v novi sestavi. Želel sem, da nekateri svetniki podrobneje predstavijo svoje poglede na pristojnosti in delo sveta, razmerja do organov občine in lastni odnos do problematike v občini in k sodelovanju povabil: *Jožefa Matisa*, LDS, podžupana, *Alojza Glavača*, SDS, *Jožeta Štefka*, SLS, *Vlada Vučkica*, Neodvisna lista, in *Gezo Puhana*, svetnika iz vrst prebivalcev madžarske narodnosti (upošteval sem strankarsko zastopanost v svetu, svetnike pa izbral po svoji presoji).

Odziv ni bil spodbuden, saj sta odgovorila le dva: *Jožef Matis* in *Alojz Glavač*. Njune odgovore objavljamo v obliki intervjujev, s tem, da sem vprašanja za podžupana, ki vodi seje sveta, dopolnil s prošnjo, da predstavi vsebino dosedanjega dela sveta v novi sestavi.

Urednik

JOŽEF MATIS, podžupan, LDS

Ali menite, da je občinski svet našel svoje mesto v sistemu lokalne samouprave?

Mislím, da si je občinski svet pridobil svoje mesto v sistemu lokalne samouprave, si v glavnem izoblikoval tudi svoje pristojnosti in uredil razmerja z drugimi organi občine.

V novem mandatu po dogovoru vodite seje sveta. katerim temam, katerim vprašanjem je svet v novi sestavi posvetil največ pozornosti?

Po konstituiranju je občinski svet najprej imenoval odbore in komisije občinskega sveta, nato je sprejel statut občine, poslovnik občinskega sveta, pravilnik o plačah funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov in povračil stroškov.

Sprejeti so bili odloki o ustanovitvah vzgojnoizobraževalnih zavodov in njihovih šolskih okoliših v občini, sprejet je bil zaključni račun proračuna občine za leto 1998. Nadalje so bile sprejete cene za kanalizacijo in čiščenje odpadnih vod za naselji Ivanci in Martjanci.

Po razpravi in sprejemu proračuna občine za leto 1999 so svetniki veliko pozornosti dali sredstvom, namenjenim za kmetijstvo, požarno varnost, in sredstvom, namenjenim za investicije.

Občinski svet je posvetil veliko pozornosti odloku o preskrbi s pitno vodo in investicijam na področju kulture.

Poleg teh tem je svet obravnaval tekočo problematiko v občini, kot so: spremembe zazidalnega načrta v Moravskih Toplicah, revitalizacija obstoječih gramoznic v Filovcih, Lukačevcih in Mlajtincih in drugo.

Kako ocenjujete delo občinskega sveta v tem obdobju? Ali se koncept lokalne samouprave uresničuje v skladu z Vašimi pričakovanji?

Delo občinskega sveta v glavnem ocenjujem pozitivno. Sklepe, katere sprejema svet, smo v glavnem sprejeli z veliko večino, čeprav so razprave včasih predolge in živahne, zato so večkrat seje dolge in bi lahko bile krajše. V občinskem svetu ni posebno čutiti strankarskega delovanja, pač pa občinski svetniki zagovarjajo pobude in predloge, ki so v prid okolju, kjer živijo, oziroma področju, na katerem delujejo.

Smisel lokalne samouprave se v glavnem uresničuje v skladu z mojimi pričakovanji. Moti me pa to, da je v zadnjem času prišlo do drobljenja lokalnih skupnosti, kar samo podražuje državo in obremenjuje davkoplačevalce. Sredstva za tako povečano državno upravo bi pa lahko uporabili za potrebe, s katerimi se srečujemo v življenju in se z njimi ukvarjamo na sejah občinskih svetov.

Katerim področjem bi morali v občini posvetiti več pozornosti (in sredstev)?

V naši občini bi morali posvetiti največ pozornosti izboljšanju življenjskih potreb občanov, predvsem na področju infrastrukture (vodovodi, kanalizacije, ceste), kar pa seveda zahteva velika denarna sredstva, katera pa bodo morali v veliki meri še vedno prispevati občani v obliki samoprispევkov in taks, razvoju turizma in kmetijstva.

Vaske igre 1999 v Fokovcih

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

ALOJZ GLAVAČ, SDS

Kako ocenjujete delo občinskega sveta v novi sestavi? Se smisel lokalne samouprave uresničuje v skladu z Vašo zamisljivo?

Občinski svet deluje v tem drugem mandatu v drugačnih razmerah kot občinski svet v prvem mandatu. Prezgodaj in krivično bi bilo govoriti o strukturi svetnikov v tej sestavi, kljub temu pa ne pretiravam, če rečem, da je prvi občinski svet opravil svoje delo dobro, saj je na mnogih področjih oral ledino. Mislim, da je v prvem delu svojega mandata uspel delovati dokaj suvereno in neodvisno v interesu občank in občanov. S spremembami Zakona o lokalni samoupravi in Zakona o financiranju občin pa so šle stvari na slabše. Občinski svet je tudi po teh spremembah najvišji organ odločanja v občini, vendar je sedaj v realno slabšem položaju, ker nima svojega predsednika. Predseduje mu župan, ki tudi sklicuje in vodi seje. Na prvi pogled v tem ni nič slabega. Po mojem mnenju pa je taka ureditev porušila temeljni namen lokalne samouprave, kjer bi naj občani imeli prek svetnikov vpliv na odločanje o skupnih zadevah v občini. Taka ureditev je še povečala moč in vpliv županov v primerjavi z občinskimi sveti. S tem je na nek način porušeno načelo delitve oblasti na lokalni ravni. Slab je tudi nadzor nad porabo občinskega denarja. Proračun občine znaša letos čez 800 milijonov tolarjev (8 milijonov DEM), pa občinski svet do sedaj ni dobil poročila nadzornega odbora o porabi denarja. Če prav vem, se nadzorni odbor še niti enkrat ni sestal.

Katerim področjem bi morali v občini posvetiti več pozornosti (in sredstev)?

Zmanjšati zaposlovanje v občinski upravi in paraobčinskih službah, več sredstev nameniti izgradnji komunalne infrastrukture, ohranjanju izjemnih kulturnozgodovinskih spomenikov, izobraževanju mladih s pomočjo štipendij, omogočanju pogojev zaposlovanja mladih v obrti in storitvenih dejavnosti s pomočjo ugodnih kreditov. Preprečiti moramo uvajanje vedno novih občinskih davkov in taks, saj tudi naša občina spada v najmanj razvita območja v Sloveniji in občani že tako težko prenašajo bremena države, sedaj pa bi jih obdavečevala še občina.

MORAVSKE TOPLICE V »POTEPANJIH«

V oddaji Televizije Slovenije **POTEPANJA** (turistični kviz) se bo v nedeljo, 5. septembra 1999, ekipa Moravskih Toplic pomerila z Novim mestom (TVS 1, ob 16. uri).

Vabljeni k ogledu!

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

NAGRAJENCI OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 1999

Razpis za podelitev občinske nagrade, naziva Častni občan in priznanj Občine Moravske Toplice za leto 1999 je bil objavljen v 24. številki Lipnice. Prispelo je 12 predlogov, največ za priznanja, tokrat pa ni bilo predloga za Veliko zahvalno listino. Občinski svet je na predlog posebne komisije odločil, da se naziv Častni občan, Nagrada Občine in Priznanja Občine za leto 1999 podelijo:

ČASTNI OBČAN OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Prof. LUDVIK OLAS
Maribor

Prof. Ludvik Olas, diplomirani geograf, upokojeni višji predavatelj metodike geografije, se je rodil leta 1930 v Sebeborcih. Gimnazijo je končal v Murski Soboti, že med študijem geografije je s svojimi prispevki sodeloval z Inštitutom za geografijo pri SAZU, z raziskovalnim delom pa je nadaljeval po zaposlitvi v Prekmurju. Bibliografija prof. Olasa obsega več kot 150 enot s področja samostojnih publikacij (učna gradiva), raziskav, znanstvenih razprav in člankov ter predavanj doma in na tujem. Pri znanstveno-raziskovalnem delu so ga zaposlovale značilne prekmurske teme, kot so: sezonstvo in izseljenstvo, migracijski tokovi, posegi v pokrajino, slovensko Porabje, njegova socialno-geografska podoba, krajevna imena, populacijski razvoj in druga. Ne bi smeli spregledati njegovega prispevka k oblikovanju sodobnega pristopa k poučevanju zemljepisa na naših šolah, predvsem pa prizadevanj za širše poznavanje naših krajev. Za Krajevni leksikon Slovenije je pripravil opise 17 krajev naše občine in prispeval več gesel o Prekmurju v Enciklopediji Slovenije.

NAGRADA OBČINE MORAVSKE TOPLICE

FRANC ČARNI
Sebeborci

Franc Čarni je vse svoje življenje posvetil vzgoji šoferjev in varnosti v prometu. Po upokojitvi aktivno deluje na področju prometne varnosti v občini Moravske Toplice kot predsednik Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Z njegovim prizadevanjem je občina zgledno uredila prometno signalizacijo na območju celotne občine. Je pobudnik organiziranja tekmovanja učencev osnovnih šol občine Moravske Toplice in OŠ Puconci z naslovom »Kaj veš o prometu«, na katero se prijavlja veliko učencev, ki se na ta način izobražujejo v znanju prometnih predpisov in varne vožnje. G. Čarni je prav tako pobudnik in vodja tekmovanj za državno prvenstvo paraplegikov v spretnostni vožnji v okviru praznovanja našega občinskega praznika.

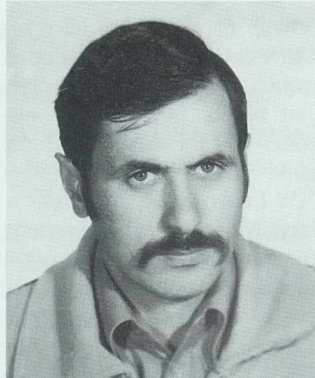

Foto: Jože POBIC in Bine KOVACIC

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

PRIZNANJA OBČINE

FRANC GOMBOC, Martjanci

Franc Gomboc, donedavni predsednik sveta KS Martjanci, je vestno opravljal vlogo predsednika sveta in si srčno želel, da se naselje v čim krajšem času kar najbolje uredi. V Martjancih se je v zadnjih letih resnično veliko spremenilo. Začelo se je z urejanjem mrliške vežice, nadaljevalo z izgradnjo kanalizacije, adaptacijo in dograditvijo prostorov zdravstvenega doma, gradnjo pločnikov in asfaltiranjem ceste ter drugega, kar je temeljito spremenilo podobo Martjanec. Predvsem izgradnja kanalizacije je zahtevala veliko truda, volje, časa in potrpljenja vseh, ki so sodelovali pri organizaciji. Nedvomno pa ima največ zaslug za vse to imenitno opravljeno delo prav g. Franc Gomboc.

KOLOMAN KOZIC, Ivanjševci

Koloman Kozic je mentor čebelarškega krožka na DOŠ Prosenjakovci že od leta 1988. S svojimi učenci se je dvanajstkrat udeležil državnega čebelarškega tekmovanja in dosegal vidna mesta. Prav ti uspehi in marljivo delo z učenci ter odlična razvitost interesne dejavnosti, njeno vključevanje v redni proces izobraževanja in druge oblike delovanja, kot so seminarji, delavnice in tabori, so pripomogli k temu, da je bil na DOŠ Prosenjakovci ustanovljen slovenski Vzorčno izobraževalni center za čebelarstvo. Svoje delo, delo sodelavcev in centra je g. Kozic odlično predstavil na dnevih slovenskega izobraževanja. Vrsto let je aktiven čebelar, od leta 1989 pa tudi predsednik Čebelarškega društva Prosenjakovci in član upravnega odbora Zveze čebelarških društev Murska Sobota.

KRAJEVNA SKUPNOST FILOVCI

Krajevna skupnost Filovci je ena manjših, a najbolj dejavnih krajevnih skupnosti v občini. Poleg prizadevanj za lepo urejeno naselje, za kar so letos prejeli priznanje najlepše urejenega naselja v občini, veliko pozornosti namenjajo izgradnjam objektov v kraju: lani so dokončali adaptacijo vaško-gasilskega doma in v njem uredili vrtec, kulturno dvorano ter društvene prostore ter športno-rekreacijski center, na novo so uredili zbiralnico mleka, urejajo prostor za trgovanje z izdelki domače obrti (ne pozabimo na filovsko lončarsko tradicijo!). Filovci že vrsto let gostijo malo lončarsko delavnico in kolonijo študentov likovne akademije, letos so priredili prvi lončarski sejem, odlično pa skrbijo za ohranjanje kulinarčne in pevske tradicije.

KS RATKOVCI, VAS RATKOVCI

Vas se je v preteklosti razvijala skladno z območjem Goriškega, vendar se je od drugih razlikovala po tem, da so njeni prebivalci znali izkoristiti naravne danosti. Tako se kmetije ohranjajo iz roda v rod, prevzemajo jih mladi, ki imajo veliko volje do dela na svojih kmetijah, poleg tega pa še skrbijo za lepo urejeno vas, v kateri je prijetno živeti. Na najboljši način so torej vključeni v prizadevanja za razvoj podeželja, ki naj bo privlačno tudi za prebivalce mestnih območij in obiskovalce naših krajev. Kmetijstvo je v vasi razvito na visoki ravni, pri čemer izstopajo pridelava mleka, pitanje govedu z urejenimi pašniki in pridelava poljščin. Z vsem tem dokazujejo, da je možno tudi na Goriškem uspešno kmetovati in preprečiti zaraščanje kmetijskih površin.

PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1999

Proračun občine smo začeli predstavljati v 24. številki Lipnice na straneh 2-6. Tokrat nadaljujemo z delom, ki zastavlja investicije na področju infrastrukture v letu 1999 in v naslednjih letih.

IV. Način izvajanja investicij na področju gospodarske infrastrukture in na področju družbenih dejavnosti ter ostalih javnih investicij v občini z določitvijo prioritete in zagotovitvijo sredstev

1. Investicije iz okvira sredstev znotraj 22,5 + 4 + 1 % deleža primerne porabe

DOLOČITEV PRIORITET

1.1. Določitev I. prioritete (1999 in 2000)

a) Goričko območje

Za naselja na goričkem delu občine je **prva prioriteta** asfaltiranje krajevnih cest do sleherne naseljene domačije. Pod te javne ceste sodijo odseki cest iz *Priloge 1* tega gradiva in se nanašajo na naselja:

Andrejci, Krnci, Sebeborci, Fokovci, Selo, Ivanovci, Kančevci, Ratkovci, Lončarovci, Središče, Berkovci, Motvarjevci, Moravske Toplice, Čikečka vas, Vučja Gomila in Suhi Vrh.

Sem sodi tudi ureditev (brez asfalta) cest, ki so speljane do odročnih samostojnih kmetij v **Selu, Vučji Gomili in Prosenjakovcih.**

b) Ravensko-dolinsko območje

Za naselja na ravninskem delu občine je **prva prioriteta** izgradnja čistilnih naprav in kanalizacij. Pod to prioriteto se upoštevajo projekti iz *Priloge 2* tega gradiva, nanašajo pa se na naselja **Tešanovci, Moravske Toplice, Noršinci, Mlajtinci, Lukačevci in Bogojina.** Sem spada tudi zagotovitev zdrave pitne vode za naselje **Martjanci.**

1.2. Določitev II. prioritete (2001 in del 2002)

Tako za **goričko** kot **ravensko območje** velja kot druga prioriteta posodobitev ali na novo ureditev vodnih zajetij in vodovodnih omrežij v naseljih iz *Priloge 3* tega gradiva.

V ta okvir se uvrščajo tudi nujne posodobitve šolskega prostora za uvedbo 9-letne **osnovne šole v Fokovcih in Prosenjakovcih** ter ureditev zunanjih igrišč pri **OŠ Bogojina.** *Priloga 4* tega gradiva.

1.3. Določitev III. prioritete (del 2002 in 2003 do 2005)

Izgradnja kanalizacij in čistilnih naprav v **Sebeborcih, Filovcih, Motvarjevcih s Pordašinci in Prosenjakovcih.**

Soudeležba pri dokončanju športnih dvoran, igrišč in kulturnih dvoran ter gasilskih in vaških domov v skladu s programom, ki ga bo v tem obdobju sprejel občinski svet.

NAČIN ZAGOTAVLJANJA SREDSTEV

Pri izgradnji krajevnih cest, kjer občina nima možnosti pridobiti sredstev iz državnega proračuna, je nujna udeležba krajevnih skupnosti in krajanov v višini od 40 do 65%, odvisno od števila prebivalcev v naselju in strnjivosti naselja ter demografske slike, in sicer:

Bogojina, Filovci, Tešanovci, Martjanci, Sebeborci,	
Moravske Toplice	65%
Noršinci, Mlajtinci, Ivanci	60%
Motvarjevci, Prosenjakovci, Pordašinci, Berkovci,	
Lukačevci	55%
Fokovci, Selo, Vučja Gomila, Suhi Vrh	50%
Andrejci, Ivanovci, Čikečka vas	45%
Bukovnica, Kančevci, Ratkovci, Lončarovci,	
Središče, Ivanjševci, Krnci	40%
Delež občine je lahko največ	60%.

Pri izgradnji kanalizacij in čistilnih naprav bi naj bil prispevek krajanov in krajevnih skupnosti v fazi izgradnje 33%, pozneje pa v okviru kanalščine in prispevka za čiščenje (del amortizacije za prva leta obratovanja, ko bi naj bilo relativno malo okvar) še dodatnih 17%. Del sredstev v višini vsaj 33% se mora zagotoviti iz državnega proračuna ali drugih virov (primer Zdravilišče Moravske Toplice za ČN Lukačevci in kolektor).

Delež občine je lahko največ 33%. Pri teh investicijah občina najema ugodne kredite pri eko skladu ali bankah.

Pri izgradnji vodovodnih zajetij in vodovodnih omrežij je občina udeležena s svojimi sredstvi le v primeru, da je upravljalec in lastnik tega omrežja in zajetja. V tem primeru je delež uporabnikov (ali KS) pri izgradnji, sanaciji, posodobitvi sistema 35%. Uporabniki pa so dolžni upravljalcu redno plačevati porabo vode v skladu s sprejetim cenikom, ki bo enoten v vseh naseljih občine in zbirati ekološko takso, kar je tudi prvi pogoj za začetek vsakršne oblike vlaganja v javne vodovodne sisteme.

Za izgradnjo šolskih objektov in objektov vrtcev zagotavlja sredstva občina v višini 40% do 60% vrednosti, ostala sredstva je potrebno pridobiti iz državnega proračuna oziroma iz drugih virov. Prednost pri izgradnji bodo imeli objekti, ki bodo imeli zagotovljen vir za financiranje večjega % razlike.

Izgradnja pločnikov v naseljih se financira tako, da se sredstva za robnike zagotavljajo v razmerju 50% KS in 50% občina. Asfaltiranje pločnikov pa v razmerju 65% KS in občani in 35% občina.

Za vse objekte, kjer občina nastopa le kot soinvestitor, to so vaški domovi, gasilski domovi in oprema, objekti športnih društev in kulturnih društev je ob izpolnitvi pogojev za prioritete delež občine največ 30%.

2. Investicije v lokalne ceste

DOLOČITEV PRIORITET

2.1. Prva prioriteta (2000)

Odsek ceste Prosenjakovci – Središče v dolžini 800 m in odsek ceste Ob potoku Sebeborci v dolžini 350 m.

2.2. Druga prioriteta (2001 in 2002)

Del ceste Vučja Gomila – Bogojina v dolžini 1500 m, dokončanje ceste Središče – Prosenjakovci ter začetek gradnje ceste Prosenjakovci – Čikečka vas.

2.3. Tretja prioriteta (2003 do 2005)

Dokončanje ceste Vučja Gomila – Bogojina in drugi del ceste Prosenjakovci – Čikečka vas.

ZAGOTOVITEV SREDSTEV

Za vse navedene lokalne ceste velja, da so na demografsko ogroženem območju, zato bo v skladu z zakonom o skladnejšem regionalnem razvoju in že sprejetih spremembah Zakona o lokalni samoupravi možno pričakovati od države udeležbo v višini 60 do 70%.

Preostali del sredstev je odvisen od števila prebivalcev vasi, ki gravitirata na to cesto. Tako bo delež Sebeborca za cesto Ob potoku 15%, kar velja tudi za delež sredstev naselja Bogojina za cesto proti Vučji Gomili (vezano na k.o.). Delež Vučje Gomile, Središča, Čikečke vasi in Prosenjakovec je 5% (vezano na k. o.).

Delež občine ne more biti večji od 40%.

Občina zagotavlja svoj delež znotraj postavke za vzdrževanje in obnovo cest v okviru primerne porabe prora-

PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1999

čuna. Občina zagotavlja za izgradnjo lokalnih cest sredstva šele, ko so zagotovljena sredstva države in KS.

Preplastitve lokalnih cest so financirane iz proračuna občine in sofinanciranja države brez udeležbe krajanov in KS.

3. Turistične poti, kolesarske steze, vinske poti

DOLOČITEV PRIORITET

3.1. Prva prioriteta (1999)

Kolesarska steza Moravske Toplice – Tešanovci v dolžini 1.300 m

3.2. Druga prioriteta (2000 in 2001)

Kolesarska steza Tešanovci – Bogojina mimo cerkve (povezava prek Trnavskega brega v Filovce) in Moravske Toplice – Martjanci (do igrišča)

3.3. Tretja prioriteta (2002 do 2005)

Turistična pot Suhi Vrh – Vučja Gomila, Moravske Toplice – Sebeborci, povezava vinske ceste Ivanovci – Andrejci – Zgornje Moravske Toplice – Suhi Vrh – Vučja Gomila – Bogojina – Filovci – Strehovci – Kobilje z odcepom za Selo – Prosenjakovci

ZAGOTOVITEV SREDSTEV

Vsekakor bo večji del sredstev potrebno zagotoviti prek različnih javnih razpisov, tako da bi bil delež občine čim manjši, vendar pa bo zaradi razvojnih možnosti turizma pri tem potrebno zasledovati tudi opredeljene časovne okvire.

Pri izgradnji teh objektov bi naj sodelovali predvsem tisti, ki imajo s turizmom povezane dejavnosti, tako da sredstev krajanov in KS pri tem ne bomo neposredno vključevali.

PRILOGA 1

UREDITEV KRAJEVNIH CEST V LETIH 1999 IN 2000

ANDREJCI

Ureditev cest št. 765860 v dolžini 1.100 m, 765872 v dolžini 340 m, 765820 v dolžini 170 m, 765811 v dolžini 30 m, 765792 v dolžini 300 m, 765850 v dolžini 600 m, 765850 v dolžini 400 m, 76580 v dolžini 80 m in 765832 v velikosti 70 m². Skupna dolžina znaša 3.020 m. Vrednost navedenih del znaša 36 mio SIT.

SEBEBORCI

Ureditev cest proti Pavliču, Cugu, Dervariču in Benciku v skupni dolžini 1.200 m, vrednost del znaša 12 mio SIT.

ČIKEČKA VAS

Ureditev vaških poti v dolžini 600 m. Vrednost del 6 mio SIT.

LONČAROVCI

Ureditev cest v skupni dolžini 1 km. Vrednost del 10 mio SIT.

SREDIŠČE

Ureditev ceste proti pokopališču in mostu proti vrtini in Godinju. Ocenjena vrednost 5 mio SIT.

KANČEVCI

Ureditev ceste do hišnih števil 11 in 12 v dolžini 200 m ter Sovjakov breg v dolžini 600 m. Ocenjena vrednost 8 mio SIT.

KRNCI

Ureditev javnih poti in gramoziranje vaških cest. Ocenjena vrednost 6,1 mio SIT.

FOKOVCI

Ureditev ceste, gramoziranje javnih poti v skupni dolžini 6.740 m (ceste št. 766190, 76180, 766170, 76621, 766230, 766220, 766150, 766130, 766120, 766111, 766112,

766160). Skupna ocenjena vrednost del v Fokovcih znaša 8 mio SIT.

FILOVCI

Ureditev vaških poti na bregovih 4 mio SIT.

SELO

Ureditev ceste na Makoterov breg in proti Kovaču v vrednosti 12 mio SIT.

VUČJA GOMILA

Ureditev vaških poti v dolžini cca 3.000 m. Ocenjena vrednost 7 mio SIT.

SUHI VRH

Ureditev makadamskih cest v dolžini 2.000 m. Ocenjena vrednost 4 mio SIT.

BOGOJINA

Vaške poti od naseljenih hiš do lokalne ceste in sanacija mostu. Ocenjena vrednost 2 mio SIT.

BUKOVNICA

Ureditev vaških cest - navoz gramoza 0,5 mio SIT.

IVANCI

Ureditev vaških cest in izgradnjo pločnikov. Ocenjena vrednost 6 mio SIT. Šadlov most v vrednosti 5 mio SIT. Skupna ocenjena vrednost 11 mio SIT.

MARTJANCI

Preplastitev vaških ulic v vrednosti 20 mio SIT.

MORAVSKE TOPLICE

Ureditev pločnika ob Dolgi ulici v dolžini 250 m, dokončanje del na ulici Na bregu, cesta Stari Sep. Ocenjena vrednost 10 mio SIT.

MOTVARJEVCI

Vaške poti od naseljenih hiš do glavne ceste in do pokopališča. Ocenjeno 20 mio SIT.

NORŠINCI

Izgradnja pločnikov, ocenjeno 13 mio SIT

PROSENAKOVCI

Navoz gramoza na vaške ceste in dokončanje del pri Kološa. Sanacija kanala v dolžini 150 m. Ureditev gozdnih cest. Ocenjeno 1 mio SIT.

BERKOVCI

Gramoziranje vaških poti v vrednosti 0,5 mio SIT.

IVANJŠEVCI

Ureditev poljskih poti z navozom gramoza ter ureditev avto-busnega postajališča. Ocenjena vrednost 3 mio SIT.

PORDAŠINCI

Navoz gramoza na vaške poti. Ocenjena vrednost 3 mio SIT.

RATKOVCI

Ureditev cest Štajer in Kotambe 1 in 2 v vrednosti 7 mio SIT, Kermedin v vrednosti 10 mio SIT. Skupaj ocenjeno 17 mio SIT.

TEŠANOVCI

Gramoziranje vaških poti. Ocenjena vrednost 2 mio SIT.

MLAJTINCI

Gramoziranje vaških poti, izgradnja pločnika. Ocenjena vrednost 13 mio SIT.

IVANOVCI

Gramoziranje cest in delno asfaltiranje ceste ter propusti. Ocenjeno 6 mio SIT.

SKUPAJ 240,1 mio SIT

PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1999

UREDITEV KRAJEVNIH CEST OD LETA 2001 DO 2005

Ureditev preostalih javnih cest do naseljenih hiš.

- prioriteta:** ureditev javnih cest do vseh preostalih naseljenih hiš
- prioriteta:** ureditev cest na pomembnejše lokacije turističnih in vinskih kleti

PRILOGA 2

I. prioriteta

IZGRADNJA ČISTILNIH NAPRAV IN KANALIZACIJ

NASELJA	LETO 1999 IN 2000	
	KANALIZACIJA IN ČN	VODOVOD
TEŠANOVCI	150.000.000,00 SIT	
MOR. TOPLICE	150.000.000,00 SIT	
LUKAČEVCI	18.000.000,00 SIT	
NORŠINCI	102.000.000,00 SIT	
MLAJTINCI	45.000.000,00 SIT	
BOGOJINA	150.000.000,00 SIT	
SKUPAJ	615.000.000,00 SIT	
MARTJANCI		40.000.000,00 SIT

PRILOGA 3

SANACIJA ALI POSODOBITEV VODNIH ZAJETIJ V LETIH 2001–2002

Ureditev novega vodnega zajetja se predvideva v k.o. Mlajtinci. Zajetje bi z vodo oskrbovalo vasi Mlajtinci, Lukačevci, Noršinci in Martjanci. Vrednost investicije je ocenjena na 90 mio SIT.

V naseljih Martjanci, Mlajtinci, Lukačevci bi bilo potrebno sanirati staro sekundarno vodno omrežje. Ocenjena vrednost del znaša cca 30 mio SIT.

Zajetja, katerih lastnik ni občina, sanirajo uporabniki na lastne stroške.

II. prioriteta

NASELJA	LETO 2001 IN 2002	
	KANALIZACIJA IN ČN	VODOVOD
MARTJANCI		12.000.000,00 SIT
NORŠINCI		12.000.000,00 SIT
SEBEBORCI	2.000.000,00 SIT	
LUKAČEVCI		12.000.000,00 SIT
MLAJTINCI		12.000.000,00 SIT
SKUPAJ	2.000.000,00 SIT	48.000.000,00 SIT

III. prioriteta

NASELJA	DELNO 2002 IN 2003 DO 2005	
	KANALIZACIJA IN ČN	VODOVOD
FILOVCI	250.000.000,00 SIT	
MOTVARJEVCI	140.000.000,00 SIT	
PORDAŠINCI	42.000.000,00 SIT	
SEBEBORCI	370.000.000,00 SIT	
PROSENJAKOVCI	100.000.000,00 SIT	
SKUPAJ	902.500.000,00 SIT	

Izgradnja vodovodnih omrežij pod pogojem ustreznosti vodnih zajetij za naslednje vasi:

(varianta – skupno vodno zajetje)

- Čikečka vas	ocenjeno	16 mio SIT
- Motvarjevci	ocenjeno	20 mio SIT
- Prosenjakovci	ocenjeno	25 mio SIT
- Pordašinci	ocenjeno	20 mio SIT
- Berkovci		
- Ratkovci		
- Kančevci		

PRILOGA 4

2. prioriteta (2001–2002)

POSODOBITVE ŠOLSKEGA PROSTORA ZA UVEDBO 9–letne OSNOVNE ŠOLE

OŠ FOKOVCI	ocenjeno	7 mio SIT
DOŠ PROSENJAKOVCI	ocenjeno	30 mio SIT
OŠ BOGOJINA – ureditev zunanjih igrišč		20 mio SIT
SKUPAJ		57 mio SIT

PRILOGA 5

OSTALO DO LETA 2005

ANDREJCI

Dokončna ureditev mrliške vežice in pokopališča, prekritje strehe vaškega doma. Ocenjena vrednost 1 mio SIT

BOGOJINA

Ureditev parkirišča pri mrliški vežici. Ocenjeno 4 mio SIT

BUKOVNICA

Dokončanje komasacije. Ocenjeno 2 mio SIT

IVANCI

Adaptacija–ureditev stare šole in dokončanje obnove vaškega vodovoda. Ocenjena vrednost 3 mio SIT

FILOVCI

Dokončna izgradnja javne razsvetljave na pokopališču in ureditev pokopališča, sanacija gramoznice in ureditev parkirišča za avtobuse. Ocenjeno 5 mio SIT

IVANOVCI

Dokončanje mrliške vežice in dograditev sanitarij ter parkirišča pri vaško-gasilskem domu ter ureditev vodovoda. Ocenjena vrednost 2 mio SIT

KRNCI

Začetek izgradnje mrliške vežice. Ocenjeno 1 mio SIT

MARTJANCI

Ureditev športne hale in dvorane krajevne skupnosti. Ocenjena vrednost 6 mio SIT

MORAVSKE TOPLICE

Ureditev pokopališča. Ocenjeno 1 mio SIT. Ureditev športnega centra. Ocenjeno 5 mio SIT

MOTVARJEVCI

Ureditev gasilsko-vaškega kulturnega doma, ureditev nogometnega igrišča. Ocenjena vrednost 6 mio SIT

PROSENJAKOVCI

Izgradnja športnega centra. Ocenjena vrednost 4 mio SIT

BERKOVCI

Ureditev oz. izgradnja mrliške vežice in popravilo strehe in fasade na kapelici. Ocenjena vrednost 2 mio SIT

ČIKEČKA VAS

Tlakovanje pred mrliško vežico, adaptacija vaško-gasilskega doma. Ocenjeno 1,5 mio SIT

PRORAČUN OBČINE ZA LETO 1999

IVANJŠEVCI

Dograditev mrliške vežice, sanacija vaškega potoka. Ocenjena vrednost 2 mio SIT

PORDAŠINCI

Ureditev avtobusnega postajališča. Ocenjena vrednost 1 mio SIT

SREDIŠČE

Dokončanje mrliške vežice, obnova fasade na kapelici in regulacija potoka. Ocenjeno 3 mio SIT

RATKOVC

Adaptacija mrliške veže, ureditev fasade na vaškem domu. Ocenjeno 3 mio SIT

KANČEVCI

Izgradnja mrliške vežice. Ocenjena vrednost 3 mio SIT

LONČAROVCI

Ureditev mrliške vežice z vodovodom in električno ter okolico. Ureditev vaško-gasilskega doma z električno. Ocenjeno 3 mio SIT

SEBEBORCI

Izgradnja mrliške vežice, dokončanje vaško-gasilskega doma, dokončanje slačilnic in ureditev stare šole. Ocenjena vrednost vseh del je 10 mio SIT

SELO

Ureditev parkirišča pri pokopališču in ureditev športno rekreacijskega centra. Ocenjeno 5 mio SIT

FOKOVC

Ureditev okolice in parkirišča ter mrliške vežice. Ocenjeno 2 mio SIT

TEŠANOVCI

Dograditev mrliške vežice in ureditev parkirnega prostora in dokončanje del v dvorani vaško-gasilskega doma. Ocenjeno 5 mio SIT

LUKAČEVCI

Izgradnja mrliške vežice. Ocenjeno 2 mio SIT

MLAJTINCI

Ureditev mrliške vežice in okolice pokopališča. Dokončanje del v vaško-gasilskem domu in postavitve avtobusne čakalnice. Ocenjeno 4 mio SIT

SUHI VRH

Dokončanje vaško-gasilskega doma. Ocenjeno 1,5 mio SIT

VUČJA GOMILA

Ureditev pokopališča in popravilo kapelice. Ocenjena vrednost 2,5 mio SIT

FINANCIRANJE PROGRAMA:

OBČINA: Sofinanciranje nujnih investicijsko-vzdrževalnih del na vaških domovih – delež občine maksimalno 30%

KRAJEVNE SKUPNOSTI: Udeležba pri izgradnji javnih cest, ureditve mrliških vežic in vzdrževanje vaških poti

JAVNA RAZSVETLJAVA DO LETA 2005

BOGOJINA

Ureditev javne razsvetljave. Ocenjeno 1 mio SIT

BUKOVNICA

Ureditev elektrifikacije. Ocenjeno 2 mio SIT

MORAVSKE TOPLICE

Ureditev ulične razsvetljave. Ocenjeno 10 mio SIT

LONČAROVCI

Dograditev in sofinanciranje javne razsvetljave v vrednosti 1,5 mio SIT

KRNCI

Ulična razsvetljava, ocenjeno 2 mio SIT

FOKOVC

Javna razsvetljava v dolžini cca 2 km. Ocenjena vrednost 4 mio SIT

FILOVCI

Ureditev javne razsvetljave med vikendi, hišami in vinskih kletmi. Ocenjeno 3 mio SIT

SELO

Urediti razsvetljava zaselkov. Ocenjeno 3 mio SIT

VUČJA GOMILA

Javna razsvetljava. Ocenjeno 4 mio SIT

RATKOVC

Ureditev javne razsvetljave. Ocenjeno 2 mio SIT

PRILOGA 6

INVESTICIJE V LOKALNE CESTE

1. prioriteta (leto 2000)

Sanacija ceste skozi Norsince in Martjanci – Norsinci 32 mio SIT
Odsek ceste Prosenjakovci – Središče v dolžini 800 m in odsek ceste Ob potoku v Sebeborcih v dolžini 450 m. **Skupna vrednost 48,5 mio SIT (11 + 5,5 + 32)**

2. prioriteta (2001 – 2002)

Ureditev avtobusnega postajališča pri OŠ Fokovci 6 mio SIT
Del ceste Vučja Gomila – Bogojina v dolžini 1.500 m v vrednosti 23 mio, dokončanje ceste Središče - Prosenjakovci v vrednosti 45 mio ter začetek gradnje ceste Čikečka vas – Prosenjakovci v vrednosti 10 mio, sanacija ceste skozi Sebeborce in cest ter ulic v Moravskih Toplicah. **Skupaj ocenjena vrednost 124 mio SIT.**

3. prioriteta (2003 – 2005)

Dokončanje ceste Vučja Gomila – Bogojina v vrednosti 20 mio SIT in dokončanje ceste Prosenjakovci – Čikečka vas v vrednosti 15 mio SIT. Ureditev ceste Fokovci – Ratkovci. Ureditev avtobusnih postajališč v naseljih Selo, Fokovci, Ivanjševci. **Skupaj ocenjena vrednost 66 mio SIT.**

PRILOGA 7

TURISTIČNE POTI, KOLESARSKÉ STEZE IN VINSKE POTI

1. prioriteta (1999)

Kolesarska steza Moravske Toplice – Tešanovci v dolžini 1.300 m. **Ocenjena vrednost 20 mio SIT**

2. prioriteta (2000 in 2001)

Kolesarska steza Tešanovci – Bogojina mimo cerkve (povezava prek Trnavskega brega v Filovce) in Moravske Toplice – Martjanci (do igrišča) v **skupni vrednosti 40 mio SIT**

3. prioriteta (2002 do 2005)

Turistična pot Suhi Vrh – Vučja Gomila, Moravske Toplice – Sebeborci, povezava vinske ceste Ivanovci – Andrejci – Zgornji Moravci – Suhi Vrh – Vučja Gomila – Bogojina – Filovci – Strehovci – Kobilje z odcepom Selo – Prosenjakovci. **Ocenjena vrednost 10 mio SIT**

V okviru teh odhodkov spada tudi izgradnja avtobusnih postajališč po programu ob sofinanciranju KS v višini 50 %.

SLOVENCIM S PRIKLJUČITVIJO DOKONČNO REŠILI VPRAŠANJE KULTURNEGA IN NARODNEGA PREŽIVETJA

V okviru prireditev občinskega praznika občine Moravske Toplice bomo v torek, 7. septembra 1999, diskusijski večer namenili okolščinam, ki so pred 80 leti pripeljale do mirne priključitve Prekmurja Sloveniji. Zgodovinarica in muzejska svetovalka v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti Metka Fujs je o tem spregovorila tudi v pogovoru za Lipnico.

Vojaški spopadi 1. svetovne vojne so se končali novembra 1918. Kaj se je v Prekmurju dogajalo do avgusta 1919, ko je bila vzpostavljena civilna oblast Kraljevine SHS?

Metka Fujs: Prva svetovna vojna, najbolj krvava vojna v dotedanji zgodovini človeštva, v kateri je na različnih bojiščih sodelovalo tudi okrog 20 000 Prekmurcev, se je tudi zanje iztekla v mesece prevratov, revolucionarnih in nacionalnih propagand, krojenja novih državnih meja.

V tem času je na območju današnjega Prekmurja živelo ok. 92 000 prebivalcev, od katerih je bilo 80% Slovencev, 17% Madžarov, 2,5% Nemcev, 1% ostalih. Razpad Avstro-Ogrske in nastajanje novih držav na temelju pravice narodov do samoodločbe je tudi med Slovence, ki so živeli v ogrskem delu monarhije, zanesel narodni nemir. Slišali so za majniško deklaracijo dunajskih slovenskih poslancev, ki je oživila program Zedinjene Slovenije, in slišali so za ideje o združitvi južnoslovanskih narodov. Toda za razliko od Slovencev, ki so živeli v avstrijskih deželah, niso imeli nobene narodne politične organizacije ali društva, živeli so v narodni anonimnosti in na robu socialne ogroženosti. Imeli pa so nekaj zavednih in dejavnih domačih duhovnikov, ki so vzdrževali pristne stike s štajerskimi kolegi, nekaj dijakov, ki so se že šolali v Ljubljani, že dvesto let so lahko prebirali knjige v domačem jeziku in pred kratkim so dobili tudi prve časopise. Tako se je vzdrževala in ohranjala narodna identiteta, ki se je prvič manifestirala kot prekucniška 20. oktobra 1918 na velikem shodu Madžarskega prosvetnega društva za Vendsko /slovensko/ krajino v Murski Soboti, kjer so navzoči, izzvani od preveč zagrehtih Madžarov, začeli vzklikati za Jugoslavijo. Združitve z novo državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, proglašeno v Ljubljani 29. oktobra 1918, so zahtevali tudi na ljutomerski slovesnosti 3. novembra in na shodu v Radgoni 26. decembra; najbolj zagreti pa tudi oborožene akcije. Vmes je nova madžarska vlada ponudila Slovencev avtonomijo v obliki samostojne županije s sedežem v Murski Soboti, Država SHS se je 1. decembra združila s Kraljevino Srbijo v kraljevino Srbov,

Hrvatov in Slovencev in general Rudolf Maister je zaradi zapletenih razmer na Koroškem ter nepremišljene vojaške operacije hrvaškega kapetana Jurišiča, ki jo je madžarska vojska ustavila v nekaj dneh, moral opustiti zamisel o vojaškem posegu v Prekmurju. Slovenski katoliški duhovniki so na pobudo takratnega nespornega voditelja ogrskih Slovencev, upokojenega črensovkega župnika Jožefa Klekla, pripravili načrt avtonomije Prekmurja, ki jim je postal izhodišče za pogajanja z madžarsko vlado o možnostih pridobitve čimveč narodnih pravic. Toda pogajali so se s figo v žepu, kajti tudi možnosti priključitve k Sloveniji še niso opustili. Predvsem pa je postala ta ponovno aktualna, ko je 21. marca 1919 oblast prevzela Madžarska socialistična partija. Tudi slovenska oz. jugoslovanska stran se je nekako v tem času odločila, da si bo Prekmurje pridobila po diplomatski poti. Dr. Matija Slavič, rojak iz Bučevca in član mariborskega narodnega sveta, je za mirovno konferenco v Parizu pripravil memorandum, s katerim je jugoslovanska delegacija prvič uradno zahtevala priključitev celotnega slovenskega ozemlja med Muro in Rabo. Prekmurci so v času, ko so v Parizu potekala najbolj intenzivna pogajanja o njihovi prihodnji usodi, preživeli še kratko obdobje slave »rdečega gardista« Vilmoša Tkalca. Ta bivši šolnik in aktualni oficir je bil imenovan za posebnega komisarja tega območja, vendar si je kmalu samovoljno prilastil številne pristojnosti in nato 29. maja razglasil še samostojno Mursko republiko, ki pa ni bila državna tvorba, temelječa na narodnem interesu, saj je Tkalca, njegove sodelavce in financerje v tujini vodila neka druga ideja, ki pa je za potrebe tega intervjuja preveč kompleksna. Kakorkoli, Murska republika je bila edina socialistična državna tvorba na slovenski tleh in 4. junija je bilo te ekshibicije konec. Oblasti so postale bolj previdne, mnogi izpostavljeni Slovenci pa so se zaradi varnosti umaknili na štajersko stran in tam čakali na sklepe mirovne konference. 9. julija 1919 je varnostni svet sprejel predlog teritorialne komisije o novi meji po razvodnici med Muro in Rabo ter 1. avgusta dovolil redni jugoslovanski vojski da zasede ozemlje do tako določene demarkacijske

črte. Ta je to storila 12. avgusta, podpolkovnik Uzurinac pa je upravo 17. avgusta na slovesnosti v Beltincih predal v roke začasnega civilnega komisarja za Prekmurje, mariborskega okrajnega glavarja dr. Srečka Lajnsčica.

Prekmurje je bilo 12. avgusta 1919 po tisočletju pod ogrsko (madžarsko) vladavino mirno priključeno slovenskemu ozemlju. Kaj je bilo odločilno za povsem nenasičen prevzem oblasti?

Metka Fujs: Slovenski etnični prostor na levem bregu Mure je bil že leta 1848, v času marčne revolucije ali t. i. pomladi narodov, vključen v program Zedinjene Slovenije. Toda v času nastajanja nove države ni bil s stališča slovenske vlade strateško in narodno najbolj pomemben. Prioriteto je predstavljala vojaška zasedba prostora do nemške etnične meje na Štajerskem in Koroškem, ki ga je slovenska vojska le s težavo branila. Kljub temu se je v štajerskem narodnem svetu v Mariboru razmišljalo tudi o vojaški akciji, predvsem jo je zahtevala agresivnejša skupina mlajših prekmurskih Slovencev, kot so bili Ivan Jerič, Jožef Godina, Mihael Kühar in Mihael Erjavec. Potem ko je bilo tega konec s propadlim poskusom zasedbe Prekmurja iz medžimurske strani, se je pričelo razmišljati o diplomatskih poteh. Za osrednjo slovensko oblast pa je postalo Prekmurje zanimivo v kontekstu strateške zaščite radgonskega zaledja po nemškem napadu na Radgono februarja 1919. Prej so vse proslovenske propagandne letake za Prekmurce pripravljali v Mariboru, natis najnovejšega z naslovom Razglas Slovencom med Rabov in Murov pa je odobrila vlada Kraljevine SHS. Takrat se je pričela ofenziva na mirovni konferenci z lobiranjem in pridobivanjem glasov predstavnikov antantnih sil. Tisto, kar je takrat odločil varnostni svet, se je tudi zgodilo: nasilna je bila vojna, sedaj pa so zmogovalke v vojni diktirale mir. Madžarska je bila v tej vojni poraženka, ki se ji je zgodila še sovjetska revolucija. Kako bi se torej lahko uprla ukazu?

Pogledi slovenskih in madžarskih zgodovinarjev o upravičenosti takega razpleta dogodkov se še zmeraj razlikujejo. Mar to pomeni, da bo šele Evropa brez meja odpravila razhaja-

nja v zgodovinski stroki o presoji pomena takratnih dogodkov?

Metka Fujs: Madžarsko je trianonska mirovna pogodba, podpisana 4. junija 1920, ki ji je odvzela ogromen del ozemlja med Karpati in Jadranom, prizadela v njenem državnem, predvsem pa nacionalnem ponosu. Odmislimo, da so na teh ozemljih živeli predvsem pripadniki drugih narodov, na njih je živele tudi nekaj milijonov Madžarov, ki so se po skoraj tisočletju znašli v vlogi narodne manjšine. Duh velike svetoštetfanske kraljevine je razhajal še dolgo, za trenutek je oživel v drugi svetovni vojni in še danes se mu dogaja, da kdaj pokuka iz stekleničke. Na to pa niso imuni niti zgodovinarji, tako kot tudi slovenski pogosto nismo čisto objektivni, kadar gre za velike nacionalne teme. Kljub temu pa se zgodovinarji, kadar delamo po predpisih svoje stroke, zgolj in samo na virih, sploh tako zelo ne razhajamo. Meja današnje Evrope, ki naj bi jih določala pravica narodov do samoodločbe, določil pa jih je politični interes ter tako ustvaril Evropo narodnih manjšin, niso delali zgodovinarji. Razhajanja, ki so, lahko uredi že demokracija. Evropa brez meja pa je seveda ideal, ki se ob koncu stoletja vojn kaže kot optimalna možnost za zapleteni evropski narodni in verski zemljevid.

V čem Vi vidite pomen dejstva, da smo teh 80 let preživeli v slovenski državi? Katere so po Vašem mnenju osnovne pridobitve takega toka dogodkov?

Metka Fujs: Za slovenski prostor je Prekmurje edina narodna in teritorialna pridobitev po prvi svetovni vojni, zanj se ni pretirano boril in ker ga je dobil skoraj zastonj, se je morda tako do njega tudi preveč pogosto obnašal. Velikokrat se nam je zdelo, da je izgubljena hči Primorska v zadnjih petdesetih letih krivično deležna večje pozornosti. Pa morda sploh ni bilo tako. Vse obrobne pokrajine imamo svojstven odnos do centra in ta do nas, ki je pač rad ignorantski. Slovenci v Prekmurju smo z združitvijo s svojim narodnim zaledjem verjetno dokončno rešili vprašanje našega kulturnega in narodnega preživetja. Zato se sedaj lahko posvetimo učinkovitemu in sodobnem gospodarskemu, socialnemu in političnemu življenju, da se bo imela naša kulturna in narodna identiteta vedno iz česa napajati. To so perspektive našega razvoja ob nujni predpostavki splošne tolerantnosti do vseh drugih in drugačnih. S tem spoznanjem in takšno vizijo želim jaz praznovati osemdeset let v slovenski državi.

Pogovor pripravil: Ludvik Sočič

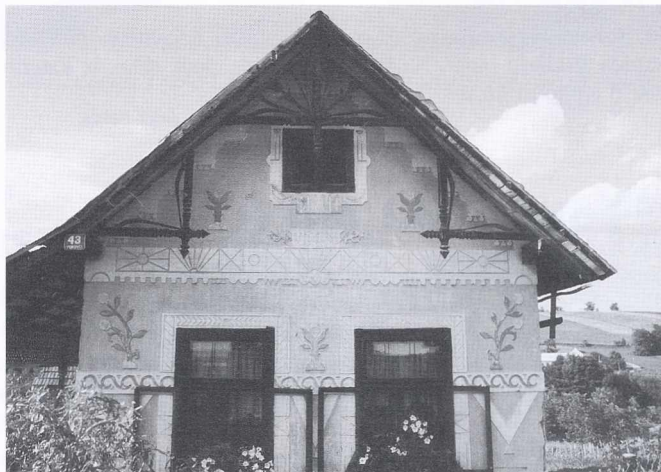
PO SLEDIVH NAŠE SPOMENIŠKE DEDIŠČINE

Prekmurje se res zajeda in je del širšega panonskega kulturnega prostora, zato je seveda večino stavbarskih prvin mogoče primerjati z dediščino sosednjih dežel. Tradicionalno grajena panonska hiša pravzaprav počasi izginja. Srečamo jo le malokje in jo je zato skorajda nujno razumeti kot nekakšen etnografski memento panonski stavbarski praksi na vasi. Za zgodovinski spomin bo bržkone poskrbljeno tudi tako, da bo kaka tovrstna hiša spremenjena v spomeniški objekt davne bivanjske in stavbarske kulture. Kaj drugače tudi ne bo moglo biti.

Ko pa je govora o naši preostali spomeniški preteklosti, v ospredje našega zanimanja vse bolj stopa tudi stavbna dediščina iz ne tako oddaljenega časa. Gre za tiste starejše hiše, ki so zidane ob koncu 19. ali v prvih desetletjih 20. stoletja in so tako zaradi svoje arhitekturne zasnove, predvsem pa zaradi zanimivih historističnih pročelij ter obdelave detajlov zares vredne posebnega interesa. Kot vse kaže, pa so potrebne tudi skrbne spomeniške obdelave, kajti prilaganje sodobnim bivanjskim potrebam in navadam terja svoj davek. Zato uteg-

ne biti na mestu prizadevanje, da bi sčasoma prišli do tehtne evidence tovrstnih stavb ter ustreznega strokovnega stališča, ki bi navsezadnje lahko prispevalo k večji ohranitvi teh vsekakor mikavnih primerov stavbne dediščine.

Ravno na območju današnje občine Moravskih Toplic je, če ocenjujem nekoliko posplošeno, ohranjeno lepo število takšnih hiš. Prav gotovo je zanimivo, da se denimo nekateri stavbni tipi tudi v nadrobnostih ponavljajo v posamičnih vaseh. Gre za sorodna izhodišča, morda pa so celo načrti bili enaki,

*PROČELJE HIŠE št. 43 V FOKOVCIH
Hiša je bila zgrajena leta 1928.
Ob razmeroma preprostem vzdolžnem tlorisu, obveznem »temacu«, umetno izdelanih lesenih delih ter konstrukciji strešnih čel, pa pravo bogastvo razkriva imenitna ornamentika zunanjih ostenj hiše*

80. obletnico priključitve Prekmurja je Slovenija proslavila s svečano akademijo v Murski Soboti 1. avgusta 1999 (z neposrednim TV prenosom). Več manifestacij je v okviru svojega občinskega praznika pripravila občina Beltinci (zgodovinska delavnica, predstavitev Slaviceve knjige, ljudski shod).

V občini Moravske Toplice pripravljamo dva vsebinska večera: na prvem, zgodovinskem večeru, 7. septembra 1999, bo ob knjigi dr. Matije Slaviča *Naše Prekmurje* govor o dogodkih avgusta 1919 (sodeluje zgodovinarica Metka Fujs).

Kulturni večer v novembru bo predstavil Kuzmicevo bibliografijo prekmurških tiskov 1920-1998, s temama o prekmurškem slikarstvu in literarni ustvarjalnosti pa bosta nastopila umet. zgod. Janez Balazič in prof. Jože Vugrinec.

saj so jih vendarle udejanjali stavbarski mojstri in na ta način vplivali na razširjenost določenega stavbnega tipa. Zdi se, da so nekatere hiše celo predstavljale zgled, po katerem so si ljudje potem zgradili svoj dom. V prostoru, kjer živimo, se celo dá najti nekaj različnih stavbnih izhodišč, katerih izvori pa so resnično pestri in jih bomo lahko tudi umetnostnozgodovinsko interpretirali. Vsa ta vprašanja so seveda dovolj zanimiva, ker bo z njimi vendarle mogoče prispevati k orisu kakovostnih nosilcev našega spomeniškega patrimonija. Zato je tokratni zapis lahko le povabilo k pozornemu pogledu okoli sebe in poziv k sodelovanju pri našem skupnem prizadevanju.

Janez Balazič

POT NA SVOJE

(odlomka iz besedila Janeza Balazica o slikarstvu Roberta Černelča)

... Srečanje z Robertom Černelčem in njegovimi slikami je priložnost za nova spoznanja! Seveda bi bilo pretirano, če bi govoril, da postavlja kakšne nove mejnike v času in prostoru, ki mu pripada. Za to je vendarle še prezgodaj. Kljub temu, da gre sicer za mladega, obetavnega umetnika, pa njegovi dosednji poskusi vsaj na formalni ravni v mnogočem reflektirajo stališča, ki si jih je izoblikoval ob svojem akademskem učitelju Emeriku Bernardu. Dejstvo je, da je Bernard ena izmed ključnih umetniških osebnosti zadnjih dveh desetletij na Slovenskem; v svojem opusu je imenitno udeležil visokomodernistične prvine ter jih vzpostavil v samosvojih, domišljenih podobah. Hkrati pa je ravno Bernard znal svoje podobe slutljivo prežeti s duhovnim patosom mediteranskega in srednjeevropskega kulturnega miljeja. V nekaterih Černelčevih slikah je zaznaven dialog z Bernardovimi *Istrskimi palimpsesti* oz. z njegovimi deli iz srede prejšnjega desetletja. Zato ni mogoče odtegniti misli, da se pri Černelču - v generičnem smislu - tudi tako kaže krčevito iskanje *genus loci-a*, torej odkrivanja tiste duhovne sfere, znotraj katere lahko pomensko določneje osmisli lastne predstave ...

Svet, ki ga slika Robert Černelč, ima torej močno duhovno ozadje. Silovitost njegovih zdajšnjih slik, v katerih je po večini upodobljen bodisi moški ali ženski akt, se kaže v značilnem gestualnem podajanju barvnih nanosov, ki se sestavljajo v razgibane barvne pejsaže. Černelčeve akte je namreč težka sprejeti zgolj na splošno razpoznavni, mimetični ravni. Kot akte torej. Še bolj zanimivo pa je, da njegovih aktov do kraja vendarle ne prežema morda pričakovani erotični fluid. Zdi se namreč, da Černelč izbrani motiv umesti v prostor svojih slik predvsem zato, da tamkaj potlej lahko raziskuje likovne komponente podobe. Tako si bržčas tudi odpira venomer novo priložnost za stalno vzporejanje s tradicionalnimi slikarskimi koncepti. Gre za slikarjevo vokacijo, vztrajanje na mimetičnem nosilcu, ki pa ga bo zlagoma vendarle privedla najprej do stiliziranih, naposled pa do izčiščenih, abstrahiranih nosilcev podobe.

Ustvarjalni začetki Roberta Černelča razkrivajo, da gre za dejavnega mladega slikarja, ki počasi prerašča študijski okvir. Na tej poti zapušča sledi, slike, iz katerih veje močno prepričanje o samouresničitvi.

Janez Balazic

Filovci

LOŇČARSKI DNEVI

Večletna prizadevanja, da bi Filovci, ki so bili nekoč daleč naokoli poznani po lončarjih, dobili svojo izvirno prireditev, so se letos uresničila. Marljivi člani tamkajšnjih društev, turističnega, gasilskega in športnega, so namreč v sodelovanju s krajevno skupnostjo v začetku avgusta pripravili 3-dnevno turistično, etnološko in zabavno prireditev *Lončarski sejem Filovci 1999*.

V okviru skrbno načrtovane prireditve so pripravili bogat program, rdeča nit vseh pa je bila: obiskovalcem čimbolj slikovito in nazorno približati lončarstvo, zanimivo ljudsko obrt, ki žal vse bolj tone v pozabo. Nekoč, na začetku stoletja se je s to dejavnostjo v Filovcih ukvarjalo kar 92 domačinov, danes vztrajata le še dva: Ivan Felbar in Alojz Bojnec.

Vzporedno je potekala tudi likovna kolonija enajstih študentov ljubljanske Akademije za likovno umetnost. Likovna delavnica študentov, kjer se je tudi tokrat prepletala likovna in lončarska ustvarjalnost in se je prva imenitno vključila v zanimivo lončarsko dogajanje, pa ni prva tovrstna prireditev v Filovcih. Bodoči umetniki so začeli v Filovce prihajati pred štirimi leti na pobudo študenta domačina Roberta Černelča.

K oživljanju ljudske obrti je naravnana tudi mala lončarska delavnica, ki jo v Filovcih in na OŠ Bogojina pod

mentorstvom domačega učitelja likovne vzgoje Jožeta Gutmana konec junija pripravljajo že sedmo leto.

Zanimivo je bilo delo lončarja Ivana Felbarja, ki je kar na prireditvenem prostoru ob pomoči še nekaterih domačinov prikazal vsa lončarska opravila: pripravo materiala (gline) - te je v bližnjem Filovskem bregu in Gaju dovolj, delo na lončarskem vretenu, pripravo posode za žganje ter nalaganje peči in žganje. Domačini Martin Ošlaj, Franc Györek ter Jožef Puhan so prikazali pletenje košar iz šibja in »krbül« iz slame.

Ob žareči lončarski peči je potekal večer ljudske glasbe.

Seveda pa lončarski praznik ni minil brez kulinarčne razstave. Filovske gospodinje so v lončenih posodah spekle domače dobrote: od orehovich in makovih »pogač«, krapcev in salovih pogač, do lepinja, »kiflinov« in koruznih pogač. Spekle so tudi domači kruh in vrtanke.

SAKRALNA ARHITEKTURA

Z arhitekturno dediščino Prekmurja se v zadnjem obdobju intenzivno ukvarja tudi umetnostni zgodovinar mag. Franc Obal, ravnatelj Galerije v Murski Soboti. V magistrskem delu se je lotil teme *Arhitektura historizma in secesije v Prekmurju*. Objavljamo odlomek iz poglavja Sakralna arhitektura, v katerih govori o pomensrečeni prezidavi romanske rotunde v Selu v 19. stoletju.

PREZIDAVA

ROMANSKE ROTUNDE V SELU

Okrog leta 1840 je bila romanska rotunda v Selu močno prezidana. Takrat so zaidali prvotni vhod na južni strani, nad njim pa odprli novo okno, polkrožno apsidno na vzhodni strani so podrli in jo zamenjali s »štorasto« vhodno vežo in zvonikom nad njo ter tako »izgubili« romansko okno, skozi katero je prej prihajala svetloba in namesto katere je prišla »zevajoča odprtina«. Glavne stene do oboka, višine konzole so na novo ometali in s tem zakrili del fresk, ki izvirajo iz 14. stol.

O prezidavi selanske rotunde leta 1845-46 je pisal tudi Marijan Zadnikar leta 1959. Pravi, da so namreč »namesto polkrožne apside pozidali pravokotno vzhodno vežo in nad njo zvonik, s čimer je bila spremenjena orientacija stavbe, nadalje so sezidali portal na južni strani in dvoje romanskih okenc, eno pa močno povečali« (op. pisca: To okno omenja tudi Ivanocy, ko pravi, da so ga odprli nad sezidanim portalom na južni strani, kar je uničilo njegov zgornji del. To okno so potrebovali, da bi svetloba padala na oltar, ki so ga prestavili na zahodno stran rotunde). V notranjosti so zapolnili vse zidne niše, dvignili tlak in nad slavolokom prebili polkrožni lok za pevski kor, za dostop nanj pa kar iz rotunde naredili nova vrata.

V letih 1956 in 1979 je bila rotunda v Selu restavrirana in je dobila današnjo podobo.

Franc OBAL

Ob etno in zabavni glasbi, pristnih domačih jedeh in dobri kapljici iz filovskih goric (iz vinogradniških zaselkov Trnavski breg, Filovski breg in Gaj), se je prireditev končala v soboto z mednarodnim lončarskim sejemom (ob domačinih in lončarju Žumanu iz Ljutomeru so sodelovali tudi lončarji iz Magyarorszombatfa) in lončarsko nočjo.

Ob odprtju mednarodne razstave v kulturni dvorani vaško-gasilskega doma so podpisali listino o sodelovanju s krajem Magyarorszombatfa na Madžarskem, kjer je dobro ohranjena lončarska obrt.

Geza GRABAR

Prosenjakovci

KONČNO ASFALT

Večletna prizadevanja krajanov, narodnostne, krajevne in lokalne skupnosti za asfaltiranje odseka državne ceste od Prosenjakovec do državne meje z Republiko Madžarsko v dolžini okrog poldruga kilometra so se naposled uresničila. Zadnjo soboto v juniju je na krajši slovesnosti župan občine Moravske Toplice Franc Cipot prerezal trak in namenu predal asfaltirani odsek ceste od središča Prosenjakovec do mejnega prehoda z Madžarsko.

Nova pridobitev je pomembna za občino, predvsem pa za prebivalce z obeh strani meje. Na naši strani živi veliko pripadnikov madžarske narodnosti, nedaleč od meddržavnega mejnega prehoda Prosenjakovci – Magyarszombatfa je tudi prehodni dom za tujce.

Investicija je vredna 50 milijonov tolarjev, denar za modernizacijo ceste je v celoti zagotovila država, občina Moravske Toplice pa je preskrbela projektno dokumentacijo. Dela je opravilo Cestno podjetje Murska Sobota.

Župana sosednjih občin, László Lacó iz Magyarszombatfe in Franc Cipot iz občine Moravske Toplice, ob pomembni pridobitvi nista skrivala zadovoljstva in upanja na še trdnejše dobrososedske odnose.

Prireditev so s kulturnim programom popestrili učenci Dvojezične osnovne šole Prosenjakovci ter pevke Kulturno-umetniškega društva Ady Endre.

Geza GRABAR

Geza Džuban, Franc Cipot in László Lacó so slovesno odprli asfaltirano cesto do mejnega prehoda Prosenjakovci - Magyarszombatfa

Foto: Geza GRABAR

Ivanci

PRVI NAMAKALNI SISTEM V POMURJU

Za obsežne prodnate kmetijske površine na vzhodnem in jugovzhodnem delu Ivanec pomeni konec lanskega ter v začetku letošnjega leta zgrajeni primarni in sekundarni vod namakalnega sistema novo poglavje – ne le za Ivance in občino, temveč za pomursko kmetijsko proizvodnjo. Namakalni sistem v Ivancih na površini 80 hektarjev je prvi od petih načrtovanih v regiji; ponuja odlične možnosti za preusmeritev kmetijske proizvodnje v zelenjadarstvo.

Gospodarsko interesno združenje Pomurski namakalni konzorcij, nosilec projekta, je bil ustanovljen pred petimi leti. Kot je povedal njegov predstavnik, so pri Ivancih sprva načrtovali poskusni namakalni sistem, vendar se je pokazalo, da gre za precejšen finančni zalogaj, ki ga ne kaže nenamensko porabiti. Namakalni sistem Ivanci je zgrajen za povečanje kmetijske proizvodnje oziroma za odpiranje novih perspektiv v kmetijstvu. Kmalu naj bi se mu pridružili še namakalni sistemu pri Bakovcih, v Krapju, Petišovcih in Fokovcih.

Nepovratna sredstva za gradnjo primarnega omrežja od črpališča pri

bližnji gramoznici do njivskih površin ter enakomerne sekundarne razvoda po njivah v višini 69 milijonov tolarjev je zagotovila država. Terciarni dovode do svojih parcel bodo morali uporabniki namakalnega sistema financirati sami.

Zdaj je na potezi Kmetijska zadruga Kaplica, saj bo prav od nje odvisno, v kakšnem obsegu bo namakalni sistem zaživel in kako bodo tržili zelenjavo. Lanskoletna poskusna proizvodnja na nekaj hektarjih je dala spodbudne rezultate.

Geza GRABAR

NAGRAJENA PASSEROVA ŠUNKA

Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot, ki ga vodi Janez Kodila mlajši, je skupaj s Kmetijsko svetovalno službo ZVZ na turistični kmetiji Franca Zelka v Pečarovcih pripravilo drugo ocenjevanje prekmurske šunke.

Tudi tokrat je bilo potrjeno, da dosega ta mesnina zavidljivo kakovostno raven, zato je prizadevanje za zaščito geografskega porekla šunke povsem upravičeno. Društvo si je ob pridobitvi blagovne znamke za prekmursko šunko zadalo nalogo zaščititi pred škodljivim posnemanjem tudi druge domače dobrote, kot so prekmurska gibanica, bučno olje in še kaj.

Tudi letošnje ocenjevanje ni minilo brez predstavnika naše občine. Izmed 16 predloženih vzorcev je stroga strokovna komisija (vodila sta jo dr. Božidar Žlender in dr. Stanko Renčelj z Biotehnične fakultete v Ljubljani) podelila le pet medalj, eno od treh bronastih je prejela šunka vinotoča Lipič-Passero iz Tešanovec.

Geza GRABAR

3. SREČANJE VASI SELO – SELA – SELE

Vaščani Sela so se 26. junija letos udeležili že tretjega srečanja vasi Selo – Sela – Sele iz vse Slovenije v Janskovem selu pri Velenju. Prvo tovrstno srečanje je bilo prav na pobudo gasilcev iz naše vasi organizirano leta 1997 v Selu v Prekmurju. Prvega srečanja so se poleg domačinov udeležili še predstavniki 12 drugih vasi s skupno 422 obiskovalci. V lanskem letu je bilo v Opatjem selu blizu italijanske meje prisotnih že 19 vasi s 490 obiskovalci. Letošnjega 3. srečanja v Janskovem selu pri Velenju se je udeležilo kar 26 vasi s skupno več kot 850 obiskovalci. Skupaj z domačini pa se nas je na letošnjem srečanju zbralo več kot 1000 Selanov.

Na letošnjem srečanju, ki je bilo izredno dobro organizirano, smo prvič razvili tudi zastavo srečanj. Slavnostni govornik je bil predsednik turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič, v kulturnem programu pa so se v glavnem predstavili domačini, ki so nas na koncu pogostili s štajersko enolonč-

čanj v letih 2001 in 2002 pa je že sedaj zainteresiranih kar nekaj vasi. Nam kot organizatorjem prvega tovrstnega srečanja po dogovoru na prvem srečanju pripada organizacija 7. srečanja leta 2003.

Vso pohvalo si zasluži predvsem organizacijski odbor, ki je pripravljaj letošnje srečanje.

nico in kozarcem izabele. Vzdušje na srečanju je bilo zares prijetno in prijateljsko, tako da smo se na koncu kar težko poslovili.

Na slavnostni seji predstavnikov vasi smo določili tudi naslednjega organizatorja srečanja. Ta zahtevna naloga je pripadla vasi Selo pri Vodichah. Tudi to, že tradicionalno 4. srečanje, bo zadnje soboto v mesecu juniju leta 2000. Za organizacijo sre-

Vsekakor pa gre posebna zahvala tudi vsem sponzorjem, ki so nam s svojimi prispevki omogočili organizacijo prvega in udeležbo na ostalih srečanjih, kajti brez njih marsikatero stvar sama nebi mogli realizirati.

Tovrstna srečanja so dokaz, da lahko z dobro in izvorno idejo ter z majhnimi stroški dobro in dostojno predstavimo svoj kraj ter občino in njene potenciale širši javnosti.

Janez ŠKALIČ

STRNIŠČNI POSEVKI IN PRVE OSEMENITVE KRAV

V skladu s programom finančnih intervencij v kmetijstvu za leto 1999, sprejetim na 2. seji odbora za kmetijstvo pri Občinskem svetu Občine Moravske Toplice 12. julija 1999, bo Občina Moravske Toplice regresirala prve osemenitve krav in nakup semena za strniščne posevke do višine razpoložljivih sredstev.

Cilj regresiranja strniščnih posevkov je izboljšanje rodovitnosti tal in kolobarja, povečanje vsebnosti humusa, ozelenitev površin in preprečevanje izpiranja nitratov v podtalnico.

Regresirajo se naslednji **strniščni posevki**: ajda, facelija, krmni ohrov, krmna repica, krmna ogrščica, krmna redkev, inkarnatka, mnogocvetna ljulka, angleška ljulka, landsbreška zmes, strniščna repa, aleksandrijska detelja, perzijska detelja, sudanska trava.

Upravičenci uveljavljajo regres na občinski upravi Moravske Toplice na podlagi računov trgovskih organizacij za prodajo semena.

Z namenom spodbujanja govedoreje in ohranjanja staleža krav bomo regresirali tudi **prve osemenitve** krav v višini 1.500 SIT.

Upravičenci bodo uveljavljali regres na občinski upravi Moravske Toplice na podlagi potrdila o osemenitvi in sicer za vse prve osemenitve, ki so bile opravljene po 1. maju 1999.

Do obeh regresov so **upravičene kmetije**, pri katerih je nosilec kmetije kmečki zavarovanec s statusom kmeta, in kmetije, pri katerih so bili kmetovalci na dan uvedbe programa finančnih intervencij člani splošnih zadrug in specializiranih zadrug za področje mlekarstva, sadjarstva in vrtnarstva.

OLDTIMERJI

VEČ KOT 70 VETERANOV

Sekcija ljubiteljev starih motornih vozil pri Športni zvezi občine Moravske Toplice je s štartom in ciljem pred okrepevalnico Agromarket v Tešanovcih tudi letos pripravila tradicionalno mednarodno srečanje ljubiteljev starih motorjev **Rally Moravske Toplice '99**. Srečanje veteranov je preseglo pričakovanja organizatorjev, saj se je na štartnem mestu zbralo kar 71 voznikov starih motorjev in motornih vozil iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Zahvala za to gre organizatorjem srečanja, ob Bojanu Šuleku in Robiju Kardošu je eden ključnih Edi Berden iz Andrejec, legenda cestnohitrostnih dirk v nekdanji Jugoslaviji, ki je vodilni član sekcije ljubiteljev starih motorjev v občini.

Med motorji je bil najstarejši, last Draga Novaka iz Kupšinec, izdelan leta 1936, med avtomobili pa je bil še dve leti starejši avto Jožeta Vaunika iz Maribora. Udeleženci rallyja so se po krajših nagovorih prirediteljev in župana Franca Cipota podali na okrog 44 kilometrov dolgo pot, ki jih je v lepem sončnem vremenu vodila po mejah občine Moravske Toplice, večji del seveda po slikovitem Goričkem Najprej so se na pokopališču v Tešanovcih poklonili spominu pobudniku srečanj Jožetu Kojeku. Karavana motoristov in avtomobilistov se je med potjo ustavila na številnih postojankah, vozniki pa so si ogledali tudi kulturno-zgodovinske spomenike.

Prireditve so zaključili z družabnim srečanjem na štartno-ciljnem prostoru, kjer so podelili tudi priznanja in spominke. Dovolj je bilo tudi časa za izmenjavo izkušenj in kovanje novih načrtov.

Geza GRABAR

ODVOZ FEKALIJI

Javno komunalno podjetje Čista narava d.o.o. je nabavila cisterno za odvoz fekalij, s katero po naročilih odvažajo fekalije od gospodinjstev in drugih subjektov.

Odvoz lahko naročite na **tel. št. 48-848 vsak delavnik od 7.00 do 15.00 ure**.

GASILSTVO

Občinska gasilska zveza Moravske Toplice

VELIK POUKARJEK IZOBRAŽEVANJU

Ena ključnih nalog, ki si jih je zadala konec lanskega leta ustanovljena Občinska gasilska zveza (OGZ) Moravske Toplice, je nedvomno izobraževanje in usposabljanje gasilskega kadra iz vrst vseh 27 prostovoljnih gasilskih društev, kolikor jih deluje v občini Moravske Toplice in so članice Občinske gasilske zveze.

Po besedah predsednika OGZ Moravske Toplice Slavka Škerlaka poteka izobraževanje v okviru zelenih ciljev in možnosti prostovoljnega gasilstva. »Doslej, predvsem v prvih treh mesecih leta, so se člani gasilskih društev naše gasilske zveze udeležili številnih tečajev. Tečaja za pridobitev naziva *gasilec* v Filovcih za sektor Bogojina in v Fokovcih za sektor Prosenjakovci sta bila izredno dobro obiskana. V gasilskem izobraževalnem centru na Igu pri Ljubljani pa so se člani – po dva iz vseh tistih društev, ki posedujejo dihalne aparate – udeležili *tečaja specialnosti za delo z dihalnimi aparati*; predhodno so bili s tečajniki opravljeni zdravniški pregledi. Sedem članov iz gasilskih društev naše občine se je v Murski Soboti udeležilo izobraževanja za pridobitev naziva *nizji gasilski častnik* in *gasilski častnik*, v Pekrah pri Mariboru pa so trije člani ter ena članica končali izobraževanje za pridobi-

tev naziva *višji gasilski častnik*. Tudi na *gasilske sodnike* nismo pozabili: ti so opravili preizkus znanja v Pekrah ter v Murski Soboti. Povedati moram, da so se vsi tečaji, izobraževanja, usposabljanja in preverjanja za naše gasilce uspešno končala,« je ugodno ocenil izobraževanje v prvi polovici leta predsednik Slavko Škerlak.

Sogovornik nam je zatrdil, se bodo izobraževanja in usposabljanja po zastavljenem programu nadaljevala v drugi polovici leta. V delovanje pa bodo v Občinski gasilski zvezi vključili tudi tista področja, ki so se med letom pokazala kot nujno potrebna. »Vse seveda z namenom, da bi se gasilski kader kar najbolje usposobil za strokovno delo na področju zaščite in reševanja in se s tem tudi kar najbolj približal dejanskim potrebam, ki jih narekuje sistem zaščite in reševanja.«

Geza GRABAR

Prostovoljno gasilsko društvo Selo

AVTOCISTERNA - MEJNIK V RAZVOJU

Gasilci iz Sela so v letošnjem letu, ki je 75. leto njihovega uspešnega delovanja, postavili nov mejnik v razvoju. Namenu so namreč predali avtociстерno, ki je še kako pomembna pridobitev za kraj in okolico. S tem se selanski gasilci, ki premorejo okrog 60 aktivnih članov, ki so združeni v pionirsko, žensko in moško člansko desetino ter desetino veteranov, uvrščajo med najboljše opremljena gasilska društva, saj ob cisterni premorejo še troje motornih brizgalna in orodno vozilo.

Slovesnosti ob prevzemu cisterne sta se ob številnih gostih in gasilcih iz okoljskih društev ter prijateljih iz kraja Apfelberg v sosednji Avstriji udeležila tudi predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry in župan občine Moravske Toplice Franc Cipot.

Predsednik PGD Selo Zlatko Balajc je poudaril, da ima gasilstvo v Selu dolgoletno in bogato tradicijo. O njihovem delovanju obstajajo uradni pisni dokumenti iz leta 1924, po ustnem izročilu pa so takratni napredni krajanji za potrebe požarne varnosti kupili dve dvokolesni dvobatni ročni brizgalni že v letu 1912. Po drugih virih bi naj že pred tem delovali z

manjšo enobatno brizgalno. Čeprav to ni del uradne zgodovine društva, pa ni izničeno delo takratnih generacij, ki so se že zelo zgodaj odločile braniti domačo vas pred »rdečim petelinom«.

Po prvi svetovni vojni, leta 1924, so dobili gasilci iz Sela nov zagon. Lotili so se gradnje gasilskega doma, vse do danes pa so v skladu z zahtevami požarne varstva posodabljali opremo. Konec sedemdesetih let so kupili še orodno gasilsko vozilo, razvili društveni prapor ter razširili in posodobili gasilski dom.

V zavesti vaščanov in gasilcev iz Sela je torej že dolgo prisoten čut za varnost

in pripravljenost za pomoč ljudem v stiski, zato so krajanji sami narekovali razvoj gasilstva. Zavedali so se, da gasilstvo pomeni obliko varstva pred požari in naravnimi nesrečami v kraju in okolici. V delu v gasilskih vrstah pa se odraža medsebojna solidarnost in vzajemnost ljudi, ki za svojo požrtvovalnost nikoli ne pričakujejo plačila.

To se je pokazalo tudi sedaj, ko so se ob dejstvu, da učinkovito delo zahteva sodobnejšo opremo, saj so nevarnosti nesreč zaradi vse številnejših priključkov, rezervoarjev, napeljav in motornih vozil velike, odločili, da od gasilcev iz kraja Apfelberg v sosednji Avstriji kupijo štiritisočlitrsko avtociстерno. Za nabavo cisterne je bilo potrebno zbrati skoraj 6,3 milijonov tolarjev. Pretežni del sredstev so zbrali gasilci sami, del so zbrali z nabiralno akcijo in s prispevki sponzorjev (Zavarovalnica Triglav, Pomurska banka, Lovska družina Prosenjakovci), sredstva pa je primaknila tudi občina Moravske Toplice.

Priložnostni kulturni program ob tem pomembnem dogodku je pripravila domača kulturna skupina, ključne vozila je predal župan občine Moravske Toplice Franc Cipot, vozilo pa sta blagoslovila evangeličanski duhovnik, senior evangeličanske cerkve v Sloveniji Geza Erniša in katoliški župnik pater Donat.

Foto: Geza GRABAR

Slovesnost ob prevzemu avtociisterne PDG Selo

Geza GRABAR

Andrejci

OBČINSKI PRVAKI - ČLANI PGD PROSENJAKOVCI

Na gasilskem tekmovanju občine Moravske Toplice pri Lutarovem mostu v Andrejcih, ki so ga vzorno pripravili tamkajšnji gasilci in krajan, se je v vseh starostnih kategorijah pomerilo več kot 20 desetih, ki so se najbolje uvrstile na predhodnih sektorskih tekmovanjih v Krncih, Bukovnici in Fokovcih.

DOTRAJANA OPREMA

Kot sta povedala predsednik in poveljnik Občinske gasilske zveze (OGZ) Moravske Toplice Slavko Škerlak in Ludvik Gomboc, rezultati letošnjega tekmovanja znova potrjujejo visoko stopnjo izurjenosti gasilcev v rokovanju z gasilsko opremo, kar je tudi največji garant za varovanje premoženja pred požari in drugimi nesrečami. Tudi na tem tekmovanju se je ponovno potrdilo, da je gasilska oprema pri večini društev že dotrajana, zato je na potezi občina, ki je odgovorna zagotavljati tako opremo, ki omogoča popolno požarno varnost.

TEKMOVANJE NAJBOLJŠIH

Pri pionirjih je bila najboljša vrsta iz Bogojine, sledita vrsti iz Sela in Tešanovec. V obeh mladinskih kategorijah so slavili mladi gasilci iz Sebeborca, med članicami in člani B pa gasilke in gasilci iz Filovec (pri članicah so bile druge gasilke s Suhega Vrha, tretje iz Sela; pri članih B je bilo drugo Selo, tretje pa Moravske Toplice).

V najmočnejši kategoriji - člani A, kjer se je v trodelnem napadu suhe izvedbe ter štafetnem teku pomerilo sedem desetih, je zmagala vrsta PGD Pro-

senjakovec, na drugo mesto so se uvrstili gasilci PGD Fokovci ter na tretje PGD Sebeborci.

NAGRAJENI DOMOVI

Na vzorno pripravljenem gasilskem tekmovanju, kakršna si lahko samo želimo, so podelili tudi priznanja za najljepše urejene gasilske domove. OGZ Moravske Toplice je v okviru akcije »Moja dežela - lepa, urejena in čista« namreč letos skupaj s TIC Moravske Toplice prvič opravila tudi ocenjevanje gasilskih domov v občini.

V kategoriji domov, zgrajenih do leta 1930, je prvo mesto osvojil gasilski dom v Središču; med domovi, zgrajenimi med letoma 1930 in 1970, je ocenjevalna komisija prvo mesto prisodila gasilskemu domu Andrejci. Najlepše urejena domova med novjšimi, zgrajenimi po letu 1970, sta dva - v Noršincih in Prosenjakovcih.

Gasilsko tekmovanje v Andrejcih so si ogledali tudi gasilci iz kraja Kristanovec (županija Čakovec) iz sosednje Hrvaške, s katerimi andrejski gasilci že vrsto let dobro sodelujejo.

Geza GRABAR

Bogojina

SEDEM DESETLETIJ GASILSTVA

S številnimi prireditvami so 70. obletnico gasilstva proslavili tudi v Bogojini. Pomemben gasilski jubilej so zaključili z osrednjo slovesnostjo na ploščadi pred gasilskim domom, ob tem pa so pripravili tudi gasilsko parado in povorko, na kateri so prikazali razvoj gasilske tehnike v domačem kraju. Med številnimi pomembnimi gosti je bil tudi predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry, svečanosti pa so se ob številnih gasilcih iz več kot desetih okoliških društev, krajanih in drugih obiskovalcih udeležili tudi gasilci iz kraja Sveta Ana v Slovenskih Goricah, s katerimi bogojinski gasilci že vrsto let prijateljujejo in so ob tej priložnosti z njimi podpisali listino o pobratenju.

Prireditve so se pričele že v petek z mašo za pokojnimi gasilci in položitvijo venca na pokopališču v njihov spomin. Na slavnostni seji so prebrali društveno kroniko ter najzaslužnejšim članom podelili društvena oziroma občinska priznanja, zahvale, značke in odlikovanja za dolgoletno delo v gasilskih vrstah. Značke za 50 in več let dela v gasilstvu so prejeli: Ignac Benkovič, Štefan Horvat st., Avgust Šemen, Ladislav Štefko, Štefan Gašpar ter Ignac Gutman. Slednja sta bila tudi dobitnika državnega priznanja Gasilec-veteran.

Sedem desetletij dolga pot bogojinskih gasilcev je bila zelo pestra, ki so jo od dneva uradne ustanovitve, 8. septembra 1929, do danes zaznamovali številni pomembni dogodki: ob ustanovitvi so od

velikega župana v Mariboru prejeli dve ročni brizgalni in 45 metrov tlačnih cevi za vsako, leto zatem so zgradili orodišče. Po drugi svetovni vojni je delo v gasilstvu ponovno zaživelo, saj je bila kupljena dodatna oprema. Že v 60. letih so se lahko gasilci iz Bogojine pohvalili z motorno brizgalno, električno sireno ter novimi paradnimi oblekami. Ob 40. obletnici je društvo razvilo prapor, nekaj let zatem pa so ob pomoči krajanov in drugih pokroviteljev kupili novo motorno brizgalno Zigler z opremo. Zaradi pomanjkanja društvenih prostorov so v začetku 70. let ob gradnji kulturne dvorane zgradili tudi nove gasilske garaže, v katere so nekaj let zatem že postavili prvo orodno gasilsko vozilo, zgradili pa so tudi več vodohramov.

Nov mejnik v razvoju gasilstva v Bogojini je bilo leto 1986, ko so kupili 5.000-litrsko avtociстерno, leta 1992 so z nadzidavo gasilskega doma uredili sejno sobo.

Ob tem, da so se velikokrat izkazali kot odlični organizatorji tekmovanj, pa ves čas niso pozabili niti na strokovno izpopolnjevanje svojih članov ter na krepitev gasilskih vrst z mladimi člani.

Danes je v društvo vključenih 71 članov oziroma članic in pionirjev ter devet veterarov; na tekmovalnih in drugih področjih nastopajo s štirimi desetlinami: dvema moškima, žensko in pionirsko desetino.

Ob pomembnem jubileju so gasilci iz Bogojine izdali vsebinsko in slikovno zelo bogato brošuro pod naslovom Naših 70 let.

Geza GRABAR

Tešanovci

3. BENKOV MEMORIAL

Gasilci iz Tešanovec so bili tudi letos gostitelji meddruštvenega gasilskega tekmovanja za članske moške in ženske desetine. Tekmovanje, ki poteka že od 100. obletnice društva in je posvečeno spominu velikega predvojnega industrialca in gasilca, tešanovskega rojaka Jožefa Benka, je bilo letos že četrto leto zapored.

V trodelnem napadu - suha izvedba se je pomerilo osem moških in dve ženski desetini.

Vsaka ekipa je nastopila dvakrat, na poligonu A in B, za končno uvrstitev je štel boljši rezultat. Najboljši so prejeli pokale in praktične nagrade, zmagovalna ekipa pa prehodna pokala PGD Tešanovci in Jožefa Benka.

Med moškimi so prvič slavili gasilci iz Korovec, ki so bili za razred boljši od preostalih društev. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa Steklarna Rogaska Slatina (zmagali so na prvih dveh pokalnih tekmovanjih v Tešanovcih), tretja pa je bila vrsta iz kraja Sela na Dravskem polju.

Pri članicah so zmagale gasilke iz Tržeca pri Ptuj, druge so bile gasilke s Hodoša.

Kljub nekoliko slabši udeležbi bodo v Tešanovcih gasilsko tekmovanje v spomin na rojaka Jožefa Benka pripravili tudi prihodnje leto, saj se zavedajo, da je urjenje gasilskih vrst na ta način uspešno in učinkovito.

Geza GRABAR

GASILSTVO

80 LET GASILSTVA V SREDIŠČU

V Središču, prijetni vasi tik ob madžarski meji, je bilo tretje avgustovsko nedeljo svečano kot že dolgo ne. Tamkajšnji gasilci so namreč počastili 80-letni jubilej.

Priložnostne slovesnosti, ki jo je z bogatim kulturnim programom popestrila domača mladina - učenci prosenjakovske osemletke, se je ob številnih gasilcih, krajanih in drugih gostih udeležil tudi predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry. V slavnostnem govoru je posebej poudaril upanje, da bo častitljiva obletnica tudi za sedanje in prihodnje rodove srediških gasilcev izziv in obveza obenem, da nadaljujejo z bogato tradicijo složnega društvenega dela za razvoj gasilstva in napredek kraja. Gasilec so za visoki jubilej čestitali tudi podžupan občine Moravske Toplice Jožef Matis, predsednik Občinske gasilske zveze Moravske Toplice Slavko Škerlak in predstavnik Zavarovalnice Triglav.

Veliko delovno vnemo so v osmih desetletjih vestnega in požrtvovalnega dela gasilci iz Središča velikokrat potrdili. Tajnik društva Sandor Gaal je v društveni kroniki poudaril številne pomembne mejnike. Prvi je bil postavljen daljnega leta 1919, ko so na pobudo naprednih krajanov ustanovili požarno društvo. Ob ustanovitvi jim je vaško vodstvo zagotovilo dve ročni brizgalni in prve društvene prostore. Štiri leta zatem so večjo ročno brizgalno preuredili na vleko s konjsko vprego. Tudi v času gospodarske krize so skrbeli za izpopolnitev opreme in izobraževanje. Po osvoboditvi, ko je delo ponovno zaživelo, so leta 1962 ročno brizgalno zamenjali s prvo motorno, tri leta zatem so razvili društveni prapor, istega leta so formirali še žensko desetino. Konec 70. let so zgradili prizidek k novemu društvenemu domu, sredi 80. let so namestili novo električno sireno; potrebe po zagotovitvi večje požarni varnosti so jim narekemale nakup nove motorne brizgalne leta 1986 ter orodnega vozila dve leti zatem. Zgradili so tudi nove garaže, sredi 90. let pa so v celoti preuredili gasilski dom. Središke gasilce kot predsednik že vrsto let uspešno vodi Janez Prelec.

Na prireditvi so podelili državna in številna občinska priznanja z značkami za dolgoletno delo. Priznanja Gasilec-veteran so prejeli: Vendel Škaper, Vladimir Karoli, Vladimir Lepoša, Aleksander Vöröš, Julijus Vöröš, Janez Balek st. ter Aleksander Horvat; priznanje Gasilske zveze Slovenije - gasilsko plamenico III. stopnje Janez Prelec in Zoltan Pap, gasilsko odlikovanje I. stopnje Sandor Gaal in Julij Vöröš ter gasilsko odlikovanje II. stopnje Bela Horvat.

OGZ Moravske Toplice je ob jubileju gasilec iz Središča izročilo zahvalno listino.

Geza GRABAR

PGD Sebeborci

OBISK STAREJŠIH GASILCEV - GESTA ZA ZGLEDE

Upravni odbor PGD Sebeborci je na eni svojih sej sprejel sklep, da bodo na domu obiskali vse člane gasilskega društva, ki dopolnijo 70 let starosti, in jim osebno izrečejo zahvalo za njihov prispevek k ohranitvi, razvoju in delovanju gasilstva v kraju. Vodstvo gasilske organizacije je prepričano, da je dolžno poskrbeti za to, da vloženi trud posameznega člana ne bo nikoli pozabljen. Prve obiske so že opravili.

Nedvomno je ta humana poteza UO PGD Sebeborci vredna posnemanja.

ŠPORT

Občinsko prvenstvo v nogometu BOGOJINA NAJBOLJŠA

V odlični organizaciji Nogometnega kluba Čarda iz Martjanec je v začetku avgusta na tamkajšnjem nogometnem igrišču potekal turnir za letošnje občinsko prvenstvo v velikem nogometu. Udeležile so se ga štiri ekipe iz občine, kjer se gojijo veliki nogomet, in sicer iz Bogojine, Martjanec, Prosenjakovec in Sela.

Letošnji celodnevni turnir je bil izenačen kot že dolgo ne, saj so na koncu imele tri ekipe enako število točk, tako da so o končni razvrstitvi odločali rezultati medsebojnih srečanj.

Po treh zaporednih naslovih nogometašev Čarde iz Martjanec je tokrat občinski pokal prvič pripadel ekipi iz Bogojine; druga je bila Čarda, tretja Rotunda iz Sela in četrti Prosenjakovci.

Rezultati turnirja

Prosenjakovci : Čarda	0:7
Bogojina : Rotunda	1:2
Rotunda : Čarda	0:4
Bogojina : Prosenjakovci	6:1
Čarda : Bogojina	0:3
Prosenjakovci : Rotunda	0:1

Vaške igre - druženje, tekmovanje in zabava

TEŠANOVCI PRED ANDREJCI IN MARTJANCI

V naši občini - največji na levem bregu Mure - že vse ustanovitve naprej posvečamo veliko pozornosti tudi družabnemu življenju. Tako so poleg rednih kulturnih in športnih prireditev vsako leto na sporedu tudi vaške igre. Na letošnjem tekmovanju, ki je bilo že četrto zapored in so ga pripravili krajanji Fokovcev, se je pri vaško-gasilskem domu pomerilo rekordno število krajev v občini: šestnajst.

Tudi na tem srečanju se je kar nekajkrat tekmovalni duh zaostрил do skrajnosti in se je potrdilo spoznanje, da ljudje tovrstne oblike sprostitve in zabave še kako potrebujejo. Dokaz za to niso bile samo številne ekipe tekmovalcev, temveč tudi množica obiskovalcev, ki so stiskali palce ali glasno navijali za svoja.

Čeprav v osmih družabnih in zabavnih igrah ni dosegla niti ene posamične zmage, so pa bili vedno med najboljšimi, je v skupnem seštevku točk prvo mesto pripadlo ekipi tekmovalcev iz Tešanovec. Sicer pa so bili v igri z žogo najbolj spretni tekmovalci iz Noršinec, v prevozu vode s samokolnico iz Ratkovec, v luščenju koruze iz Krnec, v daljino so najbolj skakali ter najhitreje sestavljali kmečki voz tekmovalci iz Martjanec, v vrečah so bili najhitrejši Andrejčarji, drva so najbolj natančno žagali Kančevčarji, najbolj krepki možje in fantje v vlečenju vrvi pa so letos prišli iz Mlajtinec in Lukačevce; slednji so se v vseh igrah priključili sosednjim Mlajtincem.

Zmagovalci prvih in drugih vaških iger, Andrejci, so bili tako kot lani drugi, »debitantje«, Martjanci, pa tretji. Prav slednji naj bi bili po nepisanih pravilih gostitelji vaških iger prihodnje leto.

Geza GRABAR

DOŠ Prosenjakovci

VZORČNO IZOBRAŽEVALNI CENTER ZA ČEBELARSTVO

Odprtje Vzorčno izobraževalnega centra (VIC) za čebelarstvo na Dvojezični osnovni šoli (DOŠ) Prosenjakovci je vrhunec več kot desetletje zelo uspešno delujočega čebelarskega krožka. To pa ni samo priznanje za šolo, temveč tudi za člane Čebelarske družine Prosenjakovci, ki so mladim čebelarjem nenehno stali ob strani. Vzorčni izobraževalni center v Prosenjakovcih je že deseti po vrsti, ki ga je Komisija za interesne dejavnosti pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo odprla na slovenskih osnovnih šolah.

Veliko je razlogov za ustanovitev VIC za čebelarstvo na DOŠ Prosenjakovci v prazničnem, štiridesetem letu dvojezičnega šolstva: prvi je nedvomno 15-letna tradicija čebelarskega krožka, prav tako pa uspešni nastopi na državnih tekmovanjih mladih čebelarjev, od koder so se učenci redno vračali z zlatimi, srebrnimi in bronastimi odličji, uspešna prva predstavitev na dnevih slovenskega izobraževanja v mesecu marcu v Ljubljani ... Na šoli se lahko ob uspešnih nastopih na tekmovanjih iz znanja jezikov ter s tehničnih in naravoslovnih področij pohvalijo tudi z bogato folkloro.

To so potrdili tudi v več kot enournem nastopu ob uradni razglasitvi njihovega vzorčnega centra, kjer se je prepletalo slovensko in madžarsko kulturno izročilo. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki Čebelarske zveze Slovenije (med njimi tudi predsednik ČZS Lojze Peterle), pa predstavniki Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije, drugih VIC ter seveda lokalnih skupno-

sti z županom občine Moravske Toplice Francem Cipotom na čelu.

Ob razglasitvi vzorčnega izobraževalnega čebelarskega centra, ki je na osnovnih šolah v Sloveniji prvi in edini te vrste (za vsako področje gospodarskih dejavnosti deluje na izbrani slovenski šoli le en vzorčni center) je predsednik Čebelarske zveze Slovenije Lojze

Peterle tamkajšnjim učencem-čebelarjem podelil priznanja z nedavnega 22. državnega tekmovanja mladih čebelarjev v Gornji Radgoni. Srebrna odličja so prejeli: Beno Puhan, Dejan Kerčmar in Renato Vukan, bronasta pa Štefan Grabar, Barbara Pocak, Tomaž Bogdan in Cvetka Grabar. Zveza organizacij za tehnično kulturo pa je podelila posebni priznanji DOŠ Prosenjakovci in mentorju čebelarskega krožka Kolomanu Kozicu.

Ob tej priložnosti so na šoli pripravili bogato razstavo čebeljih izdelkov in čebelarstva, pokusiti je bilo mogoče različne vrste medu iz šolskega čebelnjaka. V obliki celice satovnice so izdali posebno zloženko ter se tako predstavili na zelo domiselni način. Ob tem niso pozabili omeniti, da na šoli veliko pozornost posvečajo vrednotam, kot so spoznavanje, učenje in občudovanje narave ter seveda življenju v sozvočju narave.

Še ena zanimivost: šolsko glasilo nosi ime - Čebelica.

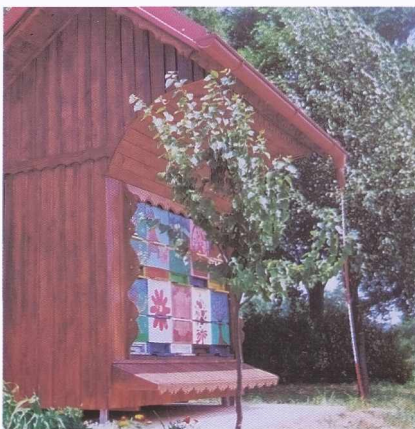
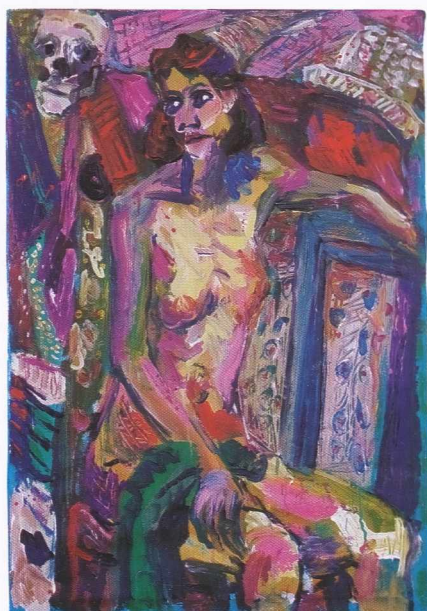

Foto: Geza GRABAR

Šolski čebelnjak

Geza GRABAR

Robert Černelc: *Poklon Matisu*, 1999
(s samostojne razstave v občinski dvorani)

3. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

27. avgust – 5. september 1999 Krajevna skupnost Bogojina
XI. Košičevi dnevi

3. september 1999 ob 13.00 Ratkovci
Otvoritev asfaltiranih cest

4. september 1999 ob 14.00 Moravske Toplice
Prevzem gasilske avtocisterne

5. september 1999 ob 13.00 Tešanovci
Osrednja proslava, otvoritev kanalizacije in čistilne naprave

6. september 1999 ob 11.00 Moravske Toplice, Hotel Ajda
Svečana seja občinskega sveta s podelitvijo občinskih nagrad

7. september 1999 ob 19.00 Moravske Toplice, sejna soba občine
Prekmurska identiteta – okrogla miza

11. september 1999 ob 10.00 Moravske Toplice, Zdravilišče
Kolesarski maraton po občini

12. september 1999 od 10.00 do 13.00 Murska Sobota, Sebeborci
Vse za varnost prometa, prvenstvo paraplegikov

17. september 1999 ob 16.00 Moravske Toplice, Na bregu
Otvoritev prenovljene ceste, pločnikov in kanalizacije

Informativni list Lipnica izdaja občina Moravske Toplice, zanjo odgovarja Franc Cipot, župan • uredil: Ludvik Sočič, stalni sodelavec: Geza Grabar • prelom in fotoliti: Atelje Antolin • tisk: Solidarnost, september 1999 • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi interesenti pa na sedežu občine, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, tel.: (069) 48-765, 48-810, 48-820, 38-500; faks: 38-502. Osnovne podatke o občini najdete na Internetu na naslovu: <http://www2.arnes.si/guest/msomt1/>